

Uw mening telt!

**Onderzoek onder monumenteigenaren
in het kader van het project
Modernisering Monumentenzorg**

Uitgevoerd door: Intomart GfK bv

Uw contact: Kim Versluijs / Marjolein Nijhof

Tel.: +31 (0)35-6258411 / Fax: +31 (0)35-6246532

E-mail: marjolein.nijhof@GfK.com

Projectnummer: 19092

Datum: November 2008

© Auteursrecht voorbehouden

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hiervoor genoemde instanties.

INHOUD

	Pagina
Hoofdstuk 1. Belangrijkste conclusies en aanbevelingen	5
Hoofdstuk 2. Inleiding	10
2.1 Achtergrond en doel van het onderzoek	10
2.2 Opzet van het onderzoek	10
2.3 Opzet van het rapport	12
Hoofdstuk 3. Achtergrondgegevens van de respondenten	14
Hoofdstuk 4. Aankoop, verkoop en instandhouding	15
4.1 Aankoop	15
4.2 Verkoop	17
4.3 Instandhouding	18
4.4 Verbouwen	20
Hoofdstuk 5. Informatievoorziening- en behoefte	23
5.1 Informatiebehoefte	23
5.2 Tevredenheid met de gevonden informatie	24
5.3 Informatieverstrekende partijen	25
Hoofdstuk 6. De omgeving van het monument	27

Hoofdstuk 7.	Beleid en procedures	29
7.1	Kennis van en meningen over huidig beleid en procedures	29
7.1.1	De hoeveelheid monumenten	29
7.1.2	De aanvraag van een monumentenvergunning	29
7.1.3	Beoordeling van betrokken instanties	30
7.2	De moeilijkheid om in Nederland een rijksmonument te onderhouden	33
7.3	De mening over mogelijk toekomstig beleid	34
7.3.1	Belangrijke en minder belangrijke monumenten	34
7.3.2	Sloop, reconstructie en herbestemming	34
7.3.3	Werken met erkende aannemers en architecten	35
Hoofdstuk 8.	Financiële ondersteuning	36
8.1	Gebruik van financiële ondersteuning	36
8.2	Tevredenheid met de financiële steun	37

BIJLAGEN:

- 1. De begeleidende brief**
- 2. De vragenlijst**
- 3. Open antwoorden**
- 4. De tabellen**

1. Belangrijkste conclusies en aanbevelingen

Intomart GfK heeft in opdracht van de Projectgroep Modernisering Monumentenzorg een onderzoek gehouden onder eigenaren van zowel woonhuismonumenten als overige objecten. Doel was om informatie te vergaren over wat voor hen wel en niet werkt in het huidige stelsel en wat zij belangrijk vinden voor een nieuw stelsel. Het onderzoek viel uiteen in een kwalitatief onderzoek bestaande uit drie focusgroepen en een kwantitatief onderzoek op basis van een per post toegestuurde vragenlijst en een nabelactie. Gezien deze opzet en het aantal respondenten zijn de hieronder staande conclusies representatief voor het gehele eigenarenbestand. Er waren weinig verschillen in de antwoorden van eigenaren van woonhuismonumenten en van overige objecten. De volgende conclusies gelden daarom voor beide categorieën eigenaren:

1. de meeste eigenaren wisten dat ze een rijksmonument kochten en waarom het beschermd was, maar de helft wist niet wat de rechten en verplichtingen zijn die met een rijksmonument samenhangen
2. eigenaren willen ondersteund worden met kennis, financiële middelen en minder regeldruk
3. de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de verschillende (niet-)overheden is onduidelijk en over welke overheid wat moet regelen verschillen de meningen
4. de deskundigheid van de gemeente als eerste aanspreekpunt laat te wensen over
5. de rol van de provincie is niet bekend noch duidelijk
6. eigenaren halen hun informatie bij meerdere bronnen
7. de procedure voor een monumentenvergunning duurt te lang
8. de meeste monumenteigenaren vinden dat ze hun monument voldoende aan hun wensen kunnen aanpassen
9. er is verdeeldheid over de inzet van erkende aannemers en architecten
10. een meerderheid van de eigenaren vindt dat de directe omgeving van een monument ook beschermd moet zijn. Van de eigenaren met een monument in een beschermd stads- of dorpsgezicht vindt de overgrote meerderheid dat positief.

Ad 1 gebrek aan kennis bij verwerving van een rijksmonument

Uit het onderzoek bleek dat eigenaren wel wisten dat ze een rijksmonument kochten of verkochten, maar wat het hebben van een rijksmonument precies inhoudt, wist men niet.

Ad 2 wat eigenaren willen

Veel eigenaren van monumenten (58%) vinden het lastig om hun monument in stand te houden en willen graag ondersteund worden met kennis, financiële middelen en minder regeldruk. Er is geen duidelijke voorkeur voor één van deze drie.

Ad 3 verantwoordelijkheidsverdeling

Uit het onderzoek blijkt dat niet alle respondenten weten welke organisaties er allemaal bij monumentenzorg betrokken zijn en wat ze doen. Ook weten veel respondenten niet voor welke zaken zij bij welke actoren terecht kunnen.

Verder blijkt dat het de respondenten feitelijk om het even is wie het primaat heeft in de verantwoordelijkheidsverdeling. Voor een prominente rol van de provincies is bij de respondenten nog de minste steun. Op basis van het onderzoek is geen duidelijke voorkeur te signaleren voor de gemeenten of de RACM als eerste aanspreekpunt. Grote groepen respondenten hebben hier geen opvatting over.

Van groot belang is de kwaliteit van het aanbod dat aan de eigenaren wordt gedaan én de transparantie van de verdeling van de verantwoordelijkheid. Die moet volstrekt helder zijn. Monumenteigenaren willen duidelijkheid en voorspelbaarheid.

Ad 4 gemeenten functioneren niet goed

Een groot deel van de ondervraagden vindt de gemeenten die thans als eerste aanspreekpunt functioneren niet deskundig genoeg (42%) en niet duidelijk genoeg (43%). Slechts een derde van de ondervraagden is ten aanzien van de deskundigheid en duidelijkheid wel tevreden. Dat is te weinig en dat zou dus verbeterd moeten worden. Ook geven respondenten aan dat de gemeente oncoöperatief is. De gemeente geeft aan wat monumenteigenaren niet mogen doen, maar denkt vervolgens niet mee over alternatieve mogelijkheden.

Ad 5 rol van provincie onbekend

De provincie is voor veel monumentenbezitters een onzichtbare speler, met name voor eigenaren van woonhuismonumenten.

Ad 6 behoefte aan informatie

Er is grote behoefte aan meer en betere informatie, op veel fronten:

- De onvrede over de thans beschikbare informatie over de mogelijkheden van financiële steun is relatief groot: 40 procent van de monumenteigenaren is ontevreden over de door hen gevonden informatie over financiële steun.
- Veel respondenten geven aan dat het vooraf onduidelijk is wat wel en wat niet veranderd mag worden aan de binnen- en buitenkant van het monument. Wat zijn je rechten en plichten? Wat is een verbouwing en wat is een restauratie? Wie is er verantwoordelijk voor wat?
- Respondenten hebben behoefte aan praktische tips over het onderhoud van het monument. Wat moet er wanneer gebeuren? Waar en bij wie kan ik meer informatie krijgen? Help mensen om vooruit te denken.
- Respondenten willen meer informatie over (verandering in) regelgeving en procedures rondom onderhoud en restauratie.
- Eigenaren van woonhuismonumenten willen meer makkelijk beschikbare informatie over de mogelijkheden en procedures om fiscale aftrek bij de Belastingdienst te verkrijgen.

Opvallend is ook dat hoe meer moeite respondenten hebben ondervonden met het vergaren van informatie, hoe moeilijker zij het vinden om hun monument te onderhouden.

Als gevraagd wordt naar *wie* de informatie moet leveren, meent een grote groep dat dit vooral door de gemeenten moet gebeuren; vooral als het gaat om de aanvraag van een monumentenvergunning bij restauraties en verbouwingen.

Tijdens de focusgroepen suggereerden sommige respondenten te komen tot een nieuwsbrief of een magazine van monumentenzorg.

Ad 7 duur van de procedure voor een monumentenvergunning

De duur van de procedure om een monumentenvergunning te verkrijgen, bedraagt in principe 6 maanden. Monumenteigenaren opteren echter voor een veel kortere periode. Veel ondervraagden vinden dat de procedure maximaal één maand (19%), twee maanden (26%) of drie maanden (31%) mag duren. Als het niet mogelijk zou zijn de procedure in te korten, wil men geïnformeerd worden over de noodzaak van deze lange doorlooptijd.

Ad 8 aanpassingen aan het monument

- Tweederde van de respondenten heeft aangegeven dat zij hun monument(en) voldoende aan hun wensen kan aanpassen. Degenen die dat niet vinden, voeren als reden aan dat aanpassingen te duur zijn of dat vaak onduidelijk is wat wel of niet mag. Een respondent schreef in dit kader: "De monumentendienst van de gemeente geeft niet aan wat je mag doen, alleen wat niet mag. Dat werkt demotiverend." Deze respondenten willen meer informatie over de procedures en de regels die gelden rond het aanvragen van een monumentenvergunning.
- Sommige respondenten geven aan dat RACM, gemeenten en welstandscommissies niet gelijkgesteld zijn en met tegenstrijdige adviezen en regels komen.
- Een vaak gehoorde klacht van eigenaren is dat aanvragen voor geluids- en energie-isolerende maatregelen worden afgekeurd. Zo zijn bijvoorbeeld veel monumenteigenaren het er mee oneens dat zij geen dubbel glas mogen aanbrengen.

Ad 9 erkende aannemers en architecten

Eigenaren van monumenten zijn verdeeld over het idee van de verplichting om bij restauraties en verbouwingen enkel gebruik te maken van erkende aannemers en architecten. Ook wanneer de inzet van erkende aannemers en architecten zou betekenen dat dan geen monumentenvergunning meer nodig is, blijft deze verdeeldheid bestaan.

Ad 10 omgeving van het monument

Van iets meer dan de helft van de eigenaren ligt het monument in een beschermd stads- of dorpsgezicht en ruim driekwart is daar ook zeer tevreden mee. De helft van de eigenaren vindt dat de directe omgeving rondom hun rijksmonument ook beschermd moet zijn en voor slechts 8 procent van de monumenteigenaren hoeft dat niet.

Kleine verschillen tussen eigenaren van woonhuismonumenten en overige objecten

Zoals aangegeven zijn er weinig significante verschillen in de antwoorden van eigenaren van woonhuismonumenten en eigenaren van overige objecten. Volledigheidshalve hebben we toch een paar minimale verschillen gedestilleerd om te laten zien wat voor de ene groep beter werkt dan voor de andere. Hieronder volgt een opsomming van de verschillen die we aantreffen, waarbij benadrukt wordt dat de hierna vermelde conclusies een minderheidsperspectief op het totaal uitmaken.

Eigenaren van overige objecten zijn vaak organisaties en eigenaren van woonhuismonumenten zijn vaak particulieren. Veel eigenaren van overige objecten geven aan dat hun monument pas een monumentale status kreeg nadat zij het pand hadden aangekocht (24%), dit geldt voor minder eigenaren van woonhuismonumenten (8%). Overige objecten liggen minder vaak in een beschermd stads- of dorpsgezicht dan woonhuismonumenten. Eigenaren van overige objecten vinden ook vaker dat de omgeving van het monument niet beschermd moet zijn (overige objecten: 16%, woonhuismonumenten: 7%).

Eigenaren van overige objecten vinden vaker dat de monumentenzorg met je meedenkt dan eigenaren van woonhuismonumenten (overige objecten: 39%, woonhuismonumenten: 17%).

Eigenaren van overige objecten voelen zich behalve met de gemeente ook verbonden met de provincie. Zij voelen zich iets sterker verbonden met de provincie dan eigenaren van woonhuismonumenten. Dit blijkt uit een aantal zaken:

- Eigenaren van overige objecten hebben vaker van de provincie informatie gekregen over wat het hebben van een monument voor hen betekent (overige objecten: 18%, woonhuismonumenten: 1%).
- Ook hebben zij vaker van de provincie informatie gekregen over het restaureren of verbouwen van hun monument (overige objecten: 48%, woonhuismonumenten: 32%).
- Verder geven iets meer eigenaren van overige objecten aan dat zij bij voorkeur de informatie over financiële mogelijkheden betrekken bij de provincie (overige objecten: 6%, woonhuismonumenten: 1%).

Eigenaren van woonhuismonumenten hebben vaker te maken met de Belastingdienst dan eigenaren van overige objecten. Eigenaren van overige objecten maken namelijk minder gebruik van belastingaftrek dan eigenaren van woonhuismonumenten (overige objecten: 24%, woonhuismonumenten: 65%). Eigenaren van overige objecten maken weer vaker gebruik van rijks-, gemeentelijke en provinciale subsidies.

Eigenaren van woonhuismonumenten vinden deze fiscale aftrek belangrijker om hun monument in stand te houden dan eigenaren van overige objecten. Veel eigenaren van een woonhuismonument vinden dat de fiscale aftrek niet beperkt kan worden (78%), terwijl eigenaren van overige objecten dat minder vaak vinden (51% vindt dat die aftrek niet beperkt mag worden).

Eigenaren van woonhuismonumenten vinden dat de gemeente (42%), de Belastingdienst (37%) en de RACM (34%) informatie over financiële steun moeten geven. Voor eigenaren van overige objecten ziet de top 3 er anders uit. De meeste eigenaren van overige objecten vinden dat de gemeente (49%) informatie over financiële steun moet leveren, daarna volgen de RACM (33%) en het Nationaal Restauratiefonds (NRF) (27%).

Meer eigenaren van overige objecten dan eigenaren van woonhuismonumenten vinden de huidige omvang van 60.000 rijksmonumenten te groot (overige objecten: 18%, woonhuismonumenten: 6%).

2. Inleiding

2.1 Achtergrond en doel van het onderzoek

Als gevolg van een aantal ontwikkelingen ten aanzien van monumentenzorg is het huidige stelsel toe aan modernisering. Met het oog op deze ontwikkelingen is een aanzet tot de gedachtevorming over een ander monumentenstelsel neergelegd in de Nota Modernisering Monumentenzorg (MoMo), die recent is uitgebracht.

In dit kader heeft minister Plasterk in het Algemeen Overleg Restauratie aan de Tweede Kamer toegezegd te komen met een voorstel voor modernisering van de monumentenzorg. Hij wil dit bereiken middels een interactief proces met het veld.

Een belangrijk onderdeel van dit interactieve beleidsvormingsproces is het verkrijgen van inzicht in wat eigenaren van monumenten van het huidige stelsel van monumentenzorg vinden, welke knelpunten zij ervaren en waar zij behoefte aan hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen heeft het ministerie van OCW Intomart GfK opdracht gegeven om een onderzoek te doen onder eigenaren van monumenten. De eigenaren van monumenten is gevraagd wat zij wel en niet belangrijk vinden en wat wel en niet werkt in het huidige stelsel.

2.2 Opzet van het onderzoek

Het onderzoek bestaat zowel uit een kwalitatief als een kwantitatief gedeelte. Het kwalitatieve onderzoek behelsde drie focusgroepen (twee groepen met eigenaren van woonhuismonumenten en één groep met eigenaren van overige objecten) en had tot doel om inhoudelijke input te genereren voor de vragenlijst en om een eerste concept van de vragenlijst te testen.

Het kwantitatieve onderzoek bestond uit een schriftelijke enquête onder eigenaren van monumenten. De vragenlijst voor de eigenaren van monumenten is in nauwe samenwerking met RACM en het ministerie van OCW ontwikkeld. De hoofdthema's die hierin aan bod komen zijn kwaliteitszorg en knelpunten hierbij, ruimtelijke ordening, kennis en mening over het huidige en toekomstige beleid en procedures, financiering en informatievoorziening en behoefte. In deze rapportage geven we de bevindingen weer van zowel het kwalitatieve als het kwantitatieve onderzoek.

De vragenlijst van het kwantitatieve onderzoek is opgenomen in de bijlage.

Naar aanleiding van het kwantitatieve onderzoek is een nabelactie gehouden om scherpere antwoorden te verkrijgen op twee vragen waarop in het onderzoek een opvallend antwoord is gegeven. Aan een aantal vragenlijstinvullers is gevraagd of zij hun antwoorden op twee vragen uit de vragenlijst konden toelichten. Ten eerste is hen gevraagd waarom zij ontevreden zijn over de informatie over financiële steun die zij gevonden hebben, ten tweede is gevraagd waarom ze hebben aangegeven het NRF niet te kennen of er geen ervaring mee te hebben.

Steekproef

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit eigenaren van rijksmonumenten in Nederland. Omdat voor eigenaren van woonhuismonumenten en van overige objecten verschillende regelgeving geldt, is ervoor gezorgd voor een evenredige verdeling van woonhuismonumenten en overige objecten in de steekproef. Overige objecten zijn onder andere kerkelijke gebouwen, kastelen, agrarische gebouwen en molens.

De RACM heeft aan Intomart GfK de adressen van alle rijksmonumenten geleverd waaruit Intomart GfK vervolgens een steekproef getrokken heeft. In de steekproef is dezelfde verhouding tussen woonhuismonumenten en overige objecten aangehouden als in het adressenbestand. Ook binnen de overige objecten zijn de vragenlijsten evenredig verstuurd naar de verschillende soorten overige objecten. De steekproef bestond uit 1.800 woonhuis-monumenten en 1.200 overige objecten. Naar al deze 3.000 adressen is een vragenlijst en retourenvelop gestuurd.

Het veldwerk en de respons

De focusgroepen zijn gehouden in juli en augustus 2008. Het veldwerk van het kwantitatieve onderzoek vond plaats in augustus 2008. Met 528 ingevulde vragenlijsten¹ is een respons behaald van 18 procent. De responspercentages van woonhuismonumenten en overige objecten zijn met respectievelijk 17 en 18 procent ingevuld teruggestuurde vragenlijsten gelijk.

Met 528 ingevulde vragenlijsten zijn er ruim voldoende waarnemingen om uitspraken over te doen. Ook hebben de woonhuismonumenten en overige objecten in gelijke mate gereageerd. Hierdoor zijn de antwoorden op de vragen representatief voor de gehele groep eigenaren van rijksmonumenten.

Intomart GfK onderschrijft de ESOMAR-richtlijnen bij de uitvoering van het veldwerk.

¹ Hoewel de vragenlijsten bedoeld waren voor eigenaren, hebben ook enkele beheerders gereageerd. Dit waren veelal de huurders van de panden.

2.3 Opzet van het rapport

Leeswijzer

- In het eerste hoofdstuk zijn we gelijk met de deur in huis gevallen. Daarin werden namelijk de conclusies en aanbevelingen besproken.
- Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de opzet van het onderzoek en de opzet van het rapport.
- In hoofdstuk 3 vertellen we kort iets over de respondenten die geantwoord hebben.
- In hoofdstuk 4 passeren een aantal onderwerpen met betrekking tot het thema kwaliteitszorg de revue. We behandelen de ervaringen met de aankoop, verkoop, instandhouding, verbouwing en restauratie van monumenten.
- In hoofdstuk 5 beschrijven we de mening, wensen en behoeften van monumenteigenaren ten aanzien van de informatievoorziening op het gebied van monumentenzorg.
- In hoofdstuk 6 komt de omgeving van een monument en de waarde die monumenteigenaren daaraan hechten, aan de orde.
- Hoofdstuk 7 handelt over de kennis van en mening over (huidig en toekomstig) beleid en procedures op het gebied van monumentenzorg in Nederland.
- In hoofdstuk 8 gaan we in op het gebruik van en de mening over de financiële ondersteuning bij rijksmonumenten.

Weergave van de antwoorden

De antwoorden op de vragen zijn tekstueel en grafisch weergegeven. In de grafieken zijn de gevonden percentages af te lezen. Voor de overzichtelijkheid is ervoor gekozen de percentages lager dan 4 procent niet in de grafieken te tonen.

Weergave van significante verschillen

De gevonden percentages zijn getoetst op significante verschillen naar type monument (woonhuismonument(en), overig(e) object(en) of beide) waarvan respondenten eigenaar zijn. Tevens is nagegaan of er significante verschillen zijn tussen particuliere eigenaren en organisaties.

In het rapport is alleen melding gemaakt van verschillen wanneer deze significant zijn op het niveau van $p < 0,05$. Dit betekent dat de kans dat de gevonden verschillen in de steekproef op toeval berusten kleiner is dan vijf procent. Daar waar de som van percentages geen 100 bedraagt wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen.

Antwoorden op open vragen

De vragenlijst bevat een aantal open vragen, waarbij de respondent het gegeven antwoord letterlijk heeft opgeschreven. In het rapport geven we waar relevant een beknopte samenvatting van de kern van de antwoorden op de open vragen. Overigens staan alle antwoorden op de open vragen in bijlage 3 van het rapport. Om recht te doen aan de sfeer en achtergrond waarin de antwoorden zijn gegeven, zijn stijl-, taal- en typefouten ondergeschikt gemaakt aan de context, zodat in de bijlage gekozen is voor een letterlijke, ongecorrigeerde weergave van deze antwoorden.

Tabellen

In de bijlage bij dit rapport zijn tevens de tabellen met rechte tellingen opgenomen van de vragen uit het onderzoek. De eerste kolom geeft de totaalcijfers weer. De volgende kolommen zijn de antwoorden van de respondenten gesplitst naar het type monument dat zij bezitten.

Bij bestudering van de tabellenset lijkt het wellicht zo dat maar weinig bezitters van overige objecten gereageerd hebben. Dit komt doordat in het adressenbestand van de RACM alle agrarische gebouwen aangemerkt worden als overig object, terwijl agrarische gebouwen onderverdeeld worden in agrarische gebouwen met en zonder agrarische functie. Agrarische gebouwen zonder agrarische functie zijn veelal woonboerderijen en die vallen onder dezelfde wet- en regelgeving als woonhuismonumenten. Daarom heeft 71 procent van de bezitters van een agrarisch gebouw aangegeven bezitter te zijn van een woonhuismonument.

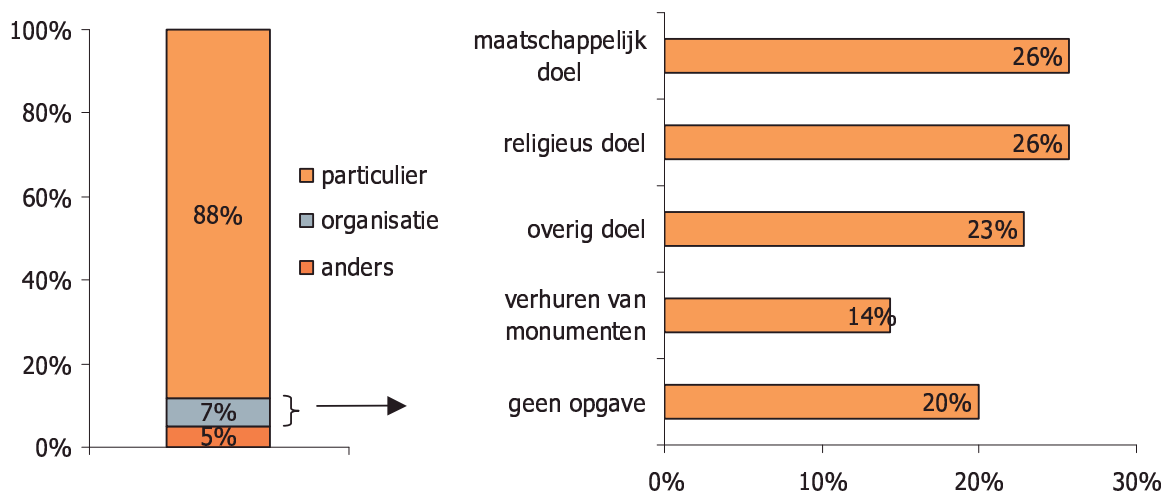
3. Achtergrondgegevens van de respondenten

Aan de respondenten is een aantal vragen gesteld over hun persoonlijke situatie.

Nagenoeg alle respondenten hebben aangegeven van wat voor type object zij eigenaar (menen te) zijn. Het grootste deel van de respondenten bestaat uit eigenaren van één woonhuismonument (71%), gevolgd door eigenaren van zowel een woonhuis als een overig object (13%) en eigenaren van één overig object (10%). Slechts een klein deel van de respondenten is eigenaar van meerdere woonhuismonumenten (4%) of meerdere overige objecten (2%).

Wanneer we de woonhuizen en de overige objecten samenvoegen, dan blijkt dat 74 procent van de respondenten één of meerdere woonhuizen bezit of beheert, 12 procent één of meerdere overige objecten bezit of beheert en 13 procent zowel een woonhuis als een overig object.

Grafiek 3.1 Ik ben: particuliere eigenaar, een organisatie die monumenten in eigendom of beheer heeft, anders (links). Waar richt uw organisatie zich op? (rechts)

Een meerderheid van de respondenten is particulier eigenaar van hun monument. Slechts 7 procent van de respondenten is een organisatie (35 vragenlijsten). De organisaties die aan het onderzoek deelnamen richten zich met name op maatschappelijke en religieuze doelen.

Organisaties zijn met name in het bezit van overige objecten, particulieren zijn veelal eigenaar van een woonhuismonument.

4. Aankoop, verkoop en instandhouding

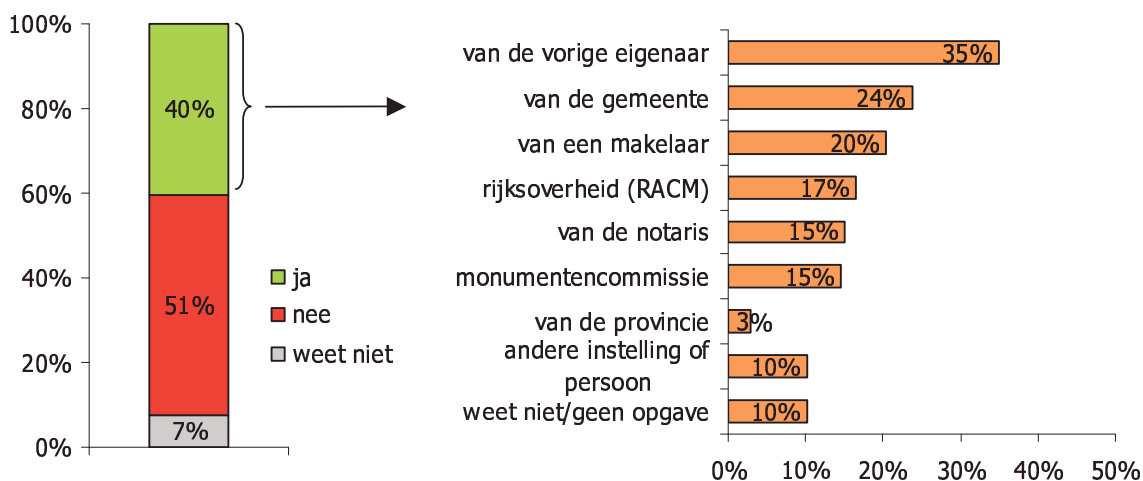
Aan de respondenten zijn vragen gesteld over hun ervaringen met het aankopen, verkopen, instandhouden (onderhoud en restauratie) en het verbouwen van monumenten.

4.1 Aankoop

Er is aan de respondenten gevraagd of hun laatst gekochte of verworven monument al een rijksmonument was toen zij het kochten. Hierop antwoordt een grote meerderheid van 84 procent dat het al een monumentstatus had, van 11 procent van de respondenten werd het een rijksmonument na aankoop, 6 procent van de respondenten weet het niet.

De meerderheid van de respondenten waarbij het monument al een Rijksmonument was voor de aankoop, geeft aan dat al voor de aankoop ook bij hen bekend was dat het een Rijksmonument was (80%). Een minderheid was hier voor de aankoop niet mee bekend (3%).

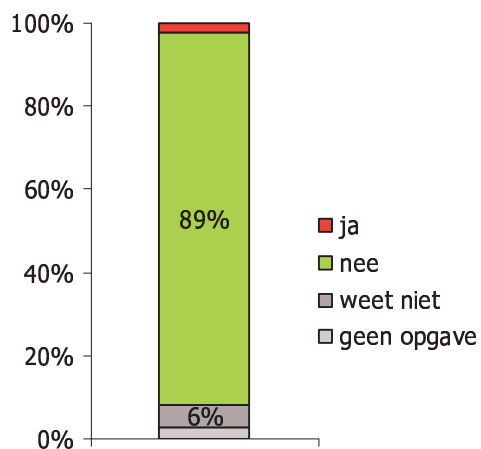
Grafiek 4.1 Heeft u bij het laatst gekochte of verworven monument informatie ontvangen over wat het hebben van een monument voor u betekent? (links) Van wie heeft u deze informatie ontvangen? (rechts)

Vier op de tien monumenteigenaren (40%) heeft informatie ontvangen over de rechten en plichten die met het monument samenhangen. Zij kregen met name informatie van de vorige eigenaar (35%). Ook de gemeente (24%), de makelaar (20%), de RACM (17%), de notaris (15%) en de monumentencommissie (15%) worden genoemd als informatieverstrekkers.

Grafiek 4.1 betreft monumenteigenaren in het algemeen. We hebben gekeken naar de verschillen tussen eigenaren van woonhuismonumenten en eigenaren van overige objecten. Eigenaren van overige objecten hebben vaker informatie ontvangen van de provincie; 18 procent van de eigenaren van overige objecten kreeg informatie van de provincie, tegenover 1 procent van de eigenaren van woonhuismonumenten.

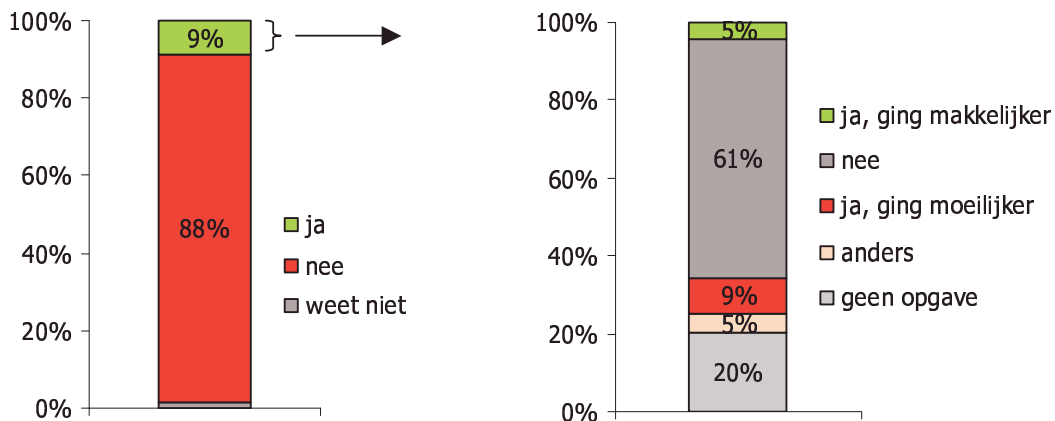
Grafiek 4.2 Heeft u wel eens problemen ondervonden met betrekking tot de monument-status bij het verkrijgen van een hypotheek voor een monument?

Slechts 2 procent van de respondenten heeft wel eens problemen ondervonden met het verkrijgen van een hypotheek voor een monument.

4.2 Verkoop

Grafiek 4.3 Heeft u (of uw stichting, organisatie of vereniging) wel eens een monument verkocht? (links) Heeft de monumentenstatus gevolgen gehad voor de verkoop van een monument? (rechts)

Het grootste deel van de respondenten (88%) heeft tot op heden geen ervaring gehad met de verkoop van een monument.

Aan de respondenten die wel eens een monument hebben verkocht (9%) is gevraagd of de monumentstatus gevolgen had voor de verkoop. Voor zes op de tien van de verkopers (61%) had de monumentstatus geen invloed op de verkoop, 9 procent van de verkopers ondervond negatieve gevolgen (de verkoop ging moeilijker), 5 procent ondervond positieve gevolgen (de verkoop ging makkelijker).

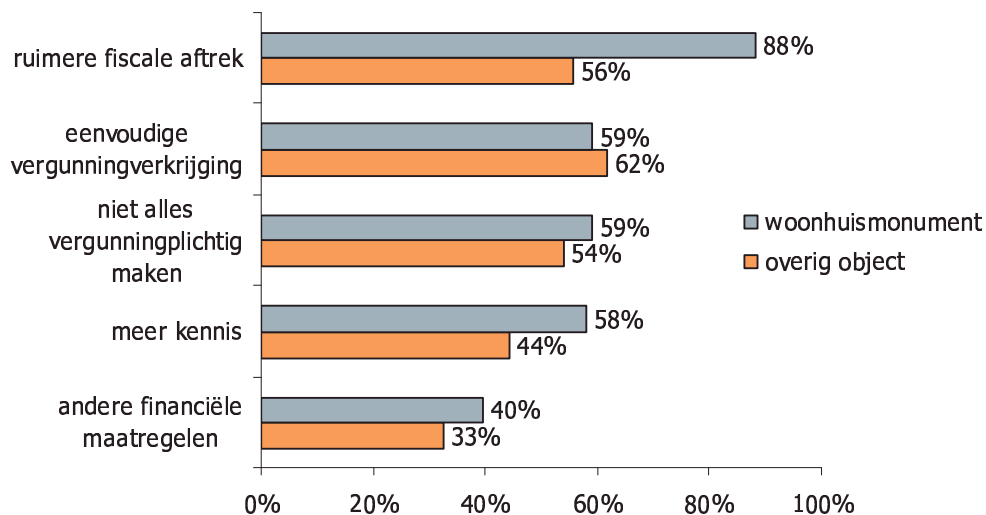
4.3 Instandhouding

De meeste respondenten (87%) weten waarom hun monumenten beschermd zijn. Ongeveer één op de tien respondenten geeft aan dit niet te weten.

Ongeveer driekwart van de respondenten (72%) weet dat hun monument is opgenomen in het monumentenregister van de RACM. Een aanzienlijk deel van 27 procent is hier echter niet van op de hoogte.

Eigenaren onderschrijven het belang van instandhouding en hun eigen verantwoordelijkheid hiervoor. Dat blijkt uit het feit dat bijna zeven op de tien eigenaren (68%) vinden dat eigenaren wettelijk verplicht moeten zijn om hun monumenten in stand te houden. Ook uit de focusgroepen kwam dit beeld naar voren. Tijdens de focusgroepen gaven de bezitters van monumenten aan dat wanneer je subsidie aanvraagt en krijgt voor je monument, dat je dan ook verplicht mag worden om het monument goed te onderhouden. Toch blijkt uit de enquête dat een aanzienlijk deel (29%) van de eigenaren vindt dat zij hiertoe niet wettelijk verplicht zouden moeten worden. Vervolgens is gevraagd wat monumenteigenaren belangrijk vinden om hun monument in stand te houden (zie grafiek 4.4).

Grafiek 4.4 Wat vindt u belangrijk om uw monument in stand te houden?

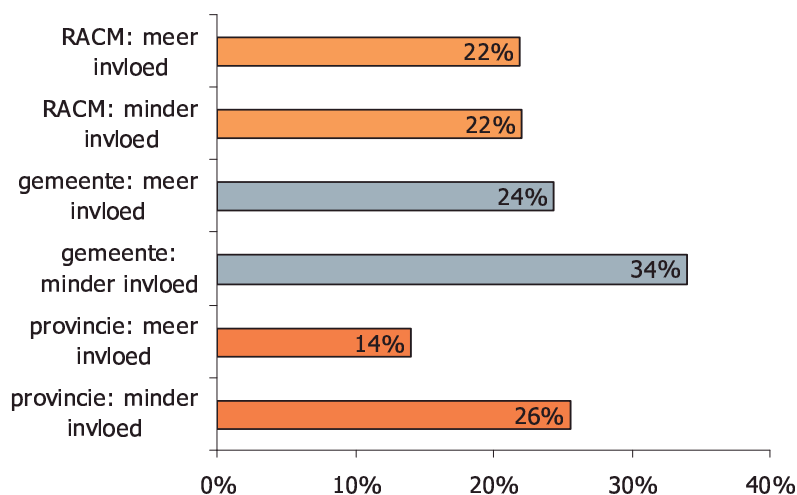
Voor het instandhouden van een monument zijn volgens de eigenaren een aantal zaken van belang. Bijna alle eigenaren van woonhuismonumenten (88%) vinden een ruimere fiscale aftrek belangrijk. Ook pleit een groot deel van de respondenten voor andere ondersteunende financiële maatregelen. Velen van hen stellen een subsidie voor, bijvoorbeeld voor isolatie, dakbedekking, een architect en andere zaken die met een verbouwing, restauratie of onderhoud te maken hebben. Anderen willen graag een gunstigere hypotheek of hypotheekadvies. De letterlijke open antwoorden zijn in de bijlage te vinden.

Veel eigenaren vinden dat het eenvoudig moet zijn om vergunningen te verkrijgen (61%) en dat zij niet voor alles een vergunning nodig moeten hebben (58%). Over de vergunningen verschillen de antwoorden van eigenaren van woonhuismonumenten en eigenaren van overige objecten niet significant van elkaar.

Ook de door de respondenten geprefereerde invloed van drie bestuurslagen is onderzocht. De ondervraagden konden aangeven of zij meer of minder invloed wilden van de rijksoverheid via de RACM (1), de gemeente (2) en ook de provincie (3).

Het is van belang te melden dat veel respondenten 'weet niet' antwoorden wanneer wij hen vragen de invloed van de bestuurslagen te beoordelen. Ook hebben veel respondenten helemaal niets ingevuld bij deze vragen. Als we die beide antwoordmogelijkheden bij elkaar optellen dan geeft tussen de 41 en 56 procent van de respondenten geen inhoudelijk antwoord op de vragen naar de geprefereerde invloed van de verschillende bestuurslagen. Veel respondenten hebben daar klaarblijkelijk geen duidelijke ideeën over.

Grafiek 4.5 Wat vindt u belangrijk om uw monument in stand te houden?

De grootste groep respondenten (34%) wil minder invloed vanuit de gemeente. Toch zegt ook 24 procent van de respondenten dat zij méér invloed willen van de gemeente. Bij de rijksoverheid (via de RACM) zien we eveneens een zeer versnipperd beeld. Evenveel respondenten willen dat de RACM meer invloed krijgt als er respondenten zijn die willen dat de RACM minder invloed krijgt. Veel respondenten (26%) zien voor de provincie minder invloed. Slechts 14 procent wil meer invloed vanuit de provincie.

Dit beeld correspondeert met wat we in de focusgroepen hebben gezien. Sommige respondenten noemden als voordeel van de gemeente als primus dat het 'grijpbaarder' is: 'monumentenzorg is ongrijpbaar, ze vallen onder de staat, bij de gemeente kun je altijd bij de wethouder aankloppen als je er niet uitkomt met de ambtenaren.' Tegelijkertijd werd weer als nadeel opgemerkt dat er vroeger eens in de paar jaar een ambtenaar langskwam die hen adviseerde over de staat van onderhoud en allerlei subsidiemogelijkheden voor het monument. Dat is nu niet meer het geval, terwijl er aan dergelijke structurele informatie, op initiatief van de betrokken gemeenteburgemeester wel veel behoefte bestaat. Hierbij hoeft het niet zo te zijn dat de persoon zelf langs komt, een brief is ook goed, zo lang het maar structureel is.

Ook werd in de focusgroepen opgemerkt dat er, nu het in gemeentelijke handen ligt, grote verschillen zijn tussen ambtenaren in deskundigheid. Sommige gemeenten hebben een eigen dienst Monumentenzorg en andere, veelal kleinere gemeenten, hebben dat niet.

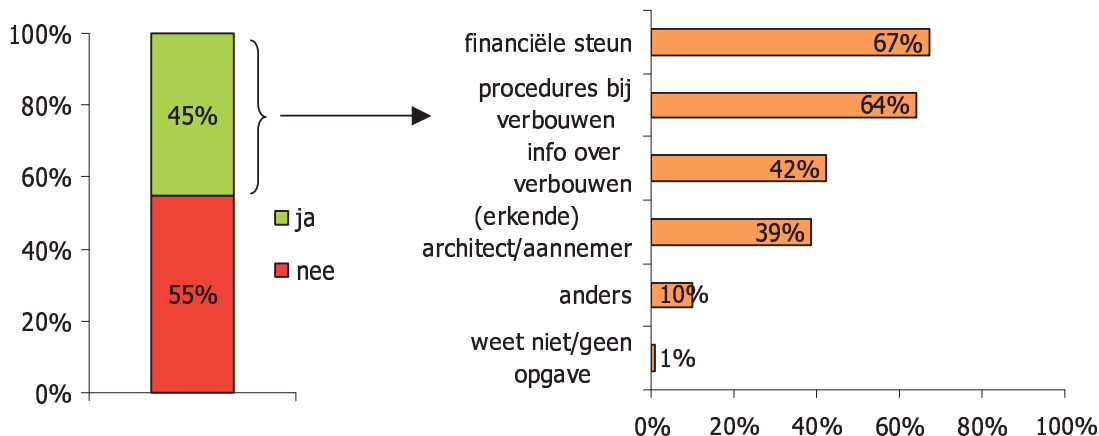
De conclusie die wij trekken op basis van de focusgroepen en het kwantitatieve onderzoek is dat het eigenaren van monumenten niet zoveel uitmaakt wie de meeste invloed op instandhouding heeft. Het gaat hen vooral om de *kwaliiteit* van het aanbod en om de transparantie van de taakverdeling tussen de verschillende actoren.

4.4 Verbouwen

Ongeveer tweederde van de respondenten (64%) kan hun monument voldoende aanpassen aan hun wensen. Ongeveer een derde (31%) van de monumenteigenaren is van mening dat zij met de huidige regelgeving hun monument onvoldoende kunnen aanpassen.

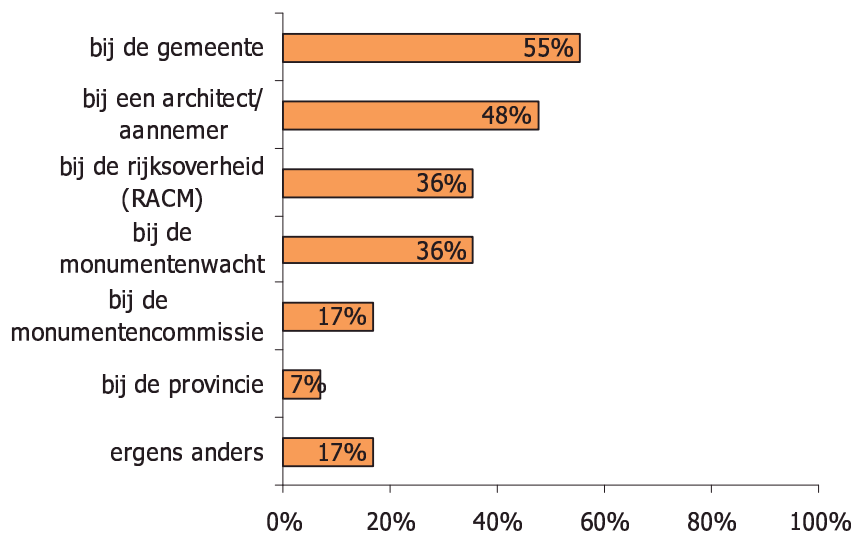
De mensen die aangeven dat zij hun monument niet aan hun wensen kunnen aanpassen, zeggen in hun toelichting met name dat aanpassingen te duur zijn, het aanvragen van een vergunning te lang duurt, dat er vaak bezwaar is vanuit de gemeente en dat er te veel regels zijn. Veel eigenaren van monumenten zijn ontevreden over het feit dat aanvragen voor dubbele beglazing en andere vormen van energie- of geluidsisolatie afgekeurd worden. Een letterlijke weergave van de open antwoorden is in de bijlage terug te vinden.

Grafiek 4.6 Heeft u in de laatste 5 jaar een grote restauratie en/ of verbouwing aan uw monument(en) doorgevoerd? (links) Welke informatie heeft u toen gezocht voor uw restauratie of verbouwing? (rechts)

Bijna de helft van de eigenaren (45%) heeft in de afgelopen 5 jaar een grote restauratie en/of verbouwing uitgevoerd aan het monument. Veel van deze verbouwers hebben informatie opgezocht. Met name over de procedures rond het restaureren en verbouwen (64%) en het verkrijgen van financiële steun (67%). Ook zoeken veel mensen inhoudelijke vakinformatie over het restaureren en verbouwen van monumenten (42%) en zoeken zij informatie over architecten en aannemers (39%).

Grafiek 4.7 Waar heeft u deze informatie gehaald of gekregen?

De respondenten die wel eens een restauratie of verbouwing hebben uitgevoerd en die daarover informatie haalden of kregen, ontvingen met name informatie van de gemeente (55%). De rijksoverheid wordt door 36 procent van de verbouwers genoemd als bron van informatie en de provincie door 7 procent.

Behalve de bestuurslagen zijn ook andere actoren voorgelegd. Daaruit bleek dat bijna de helft van de verbouwers (48%) informatie hadden kregen van de architect. Wanneer de respondenten de informatie ergens anders haalden, dan was dit met name via het internet. Maar ook werden hier kennissen, de Belastingdienst en het restauratiefonds genoemd.

5. Informatievoorziening- en behoefte

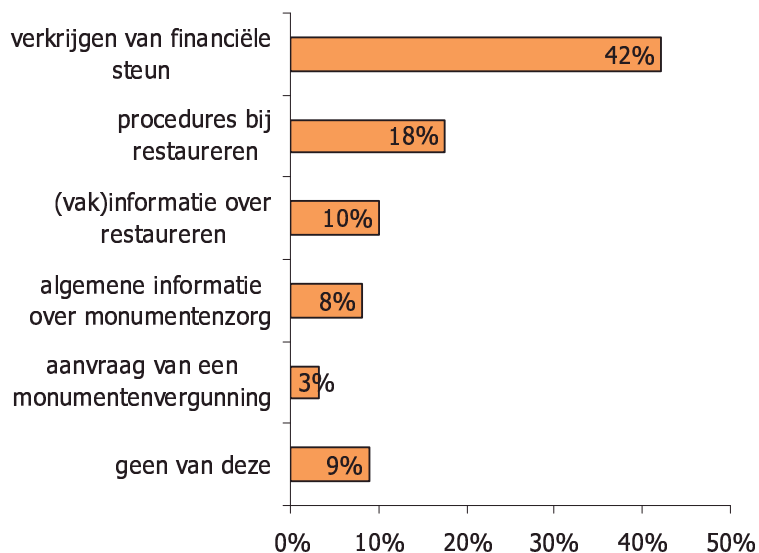
Monumenteigenaren hebben te maken met allerlei regelingen en procedures. Informatie daarover is verkrijgbaar bij verschillende instanties. In het onderzoek zijn vragen gesteld over het zoeken van, het vinden van, de tevredenheid over en de behoefte aan informatie over rijksmonumenten.

Uit de focusgroepen bleek dat de eigenaren van monumenten graag veel informatie willen hebben over hun eigen monument en over monumentenzorg in het algemeen. Verder vinden zij het erg belangrijk om te weten waar zij terecht kunnen voor welke informatie.

In het kwantitatieve onderzoek bleek dat veel respondenten (76%) weten waar zij informatie kunnen krijgen over hun monument. Toch zegt bijna een kwart (23%) van de respondenten niet te weten waar zij terecht kunnen voor informatie.

5.1 Informatiebehoefte

Grafiek 5.1 Aan welke informatie heeft u het meest behoefte?

Kijkend naar de informatie waarvan respondenten aangeven er het meeste behoefte aan te hebben, dan wordt informatie over het verkrijgen van financiële steun relatief het vaakst (42% door hen genoemd). Ook de procedures rond het restaureren en verbouwen van rijksmonumenten wordt door een substantieel deel van de respondenten genoemd (18%).

5.2 Tevredenheid met de gevonden informatie

Wij hebben de respondenten gevraagd of zij over bepaalde onderwerpen wel eens informatie gezocht en gevonden hebben en of zij over deze gevonden informatie tevreden waren. De onderwerpen waren het aanvragen van een monumentenvergunning, procedures bij het restaureren of verbouwen van hun monument, vakinformatie over restaureren en informatie over financiële steun. Ongeveer de helft van de eigenaren heeft wel eens actief gezocht naar informatie. Gemiddeld 88 procent heeft gevonden wat ze nodig had en gemiddeld 74 procent was tevreden over die informatie.

De grootste ontevredenheid had betrekking op het verkrijgen van financiële steun (59% tevreden, 40% ontevreden). Een belangrijk onderwerp en reden om in een nabelactie om een nadere toelichting te vragen. Hieruit bleek dat de ontevredenheid met de gevonden informatie over financiële steun onder andere veroorzaakt wordt door onvrede met de hoogte van de drempel om voor belastingaftrek in aanmerking te komen. Bij het aanvragen van een subsidie is er te veel onzekerheid of je de subsidie krijgt of niet. Andere klachten zijn dat voorwaarden onduidelijk zijn, dat onduidelijk is bij welke instantie de respondent terecht kan en dat niet duidelijk is hoe de financiële steun verwerkt wordt (via subsidie of belastingen). De ontevredenheid betreft dus vooral de inhoud van de regelingen en niet zo zeer de kwaliteit van de verstrekte informatie.

De respondenten hebben de meeste behoefte aan informatie over het verkrijgen van financiële steun. Dus het belang ervan is het grootst, maar de tevredenheid is het laagst. Ook uit de focusgroepen kwam naar voren dat de informatie over financiële regelgeving moeilijk te vinden en onduidelijk is. Dit is dus een onderwerp waarover meer helderheid verschaft kan worden door de betrokken partijen.

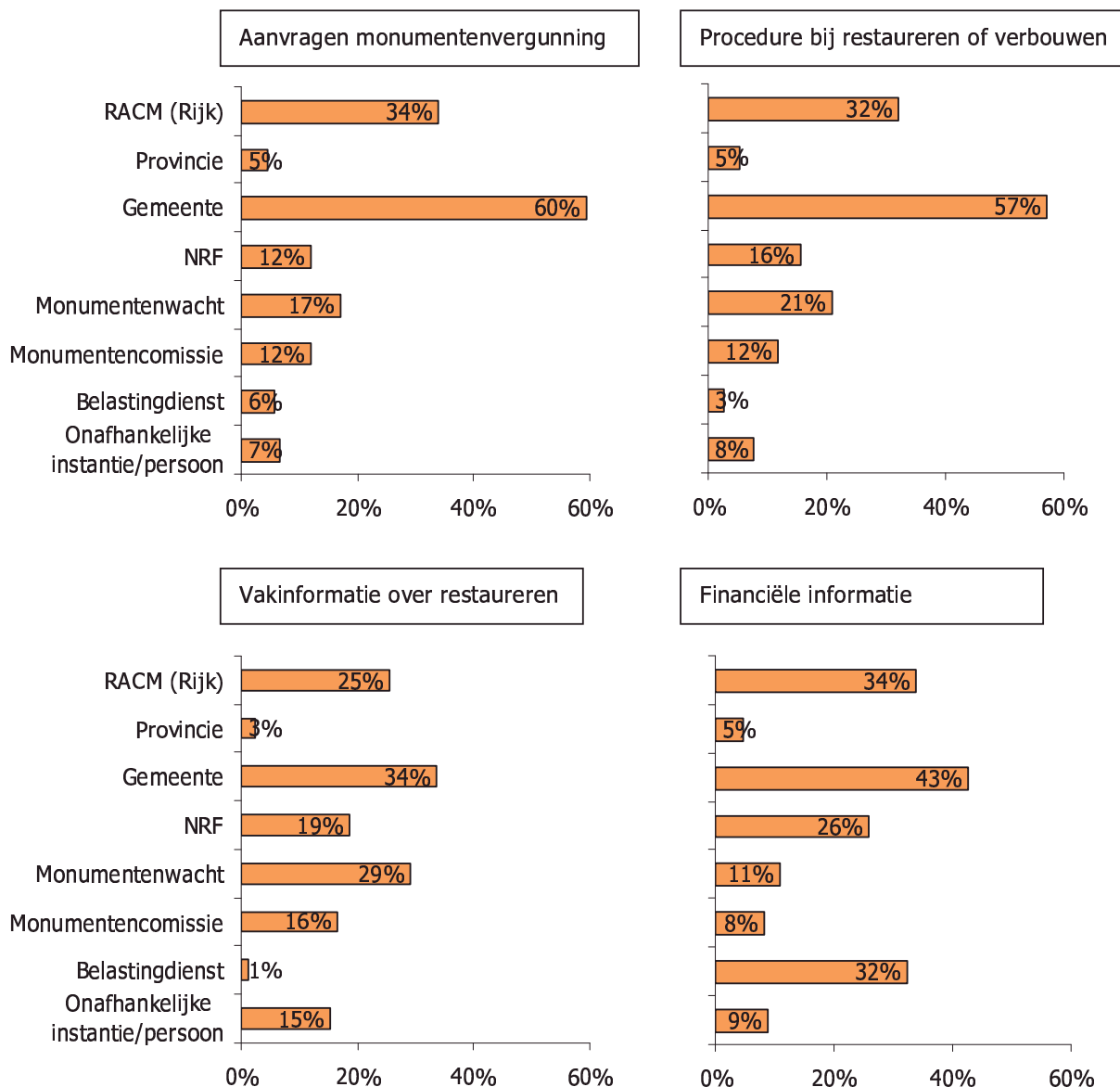
Ook de gevonden informatie over de procedures rond het verbouwen en restaureren van een monument wordt door een substantieel aandeel van 28 procent met een onvoldoende beoordeeld.

Meer respondenten zijn tevreden met de informatie die zij vinden over het aanvragen van een monumentenvergunning (80% tevreden) of de inhoudelijke vakinformatie over het restaureren of verbouwen van hun monumenten (85% tevreden).

5.3 Informatieverstrekken partijen

De meerderheid van de eigenaren vindt de gemeente de aangewezen instelling om informatie te geven. In grafiek 5.2 staat ook hoe men andere instanties in dit opzicht ziet.

Grafiek 5.2 Welke organisatie of instelling zou u deze informatie moeten geven?

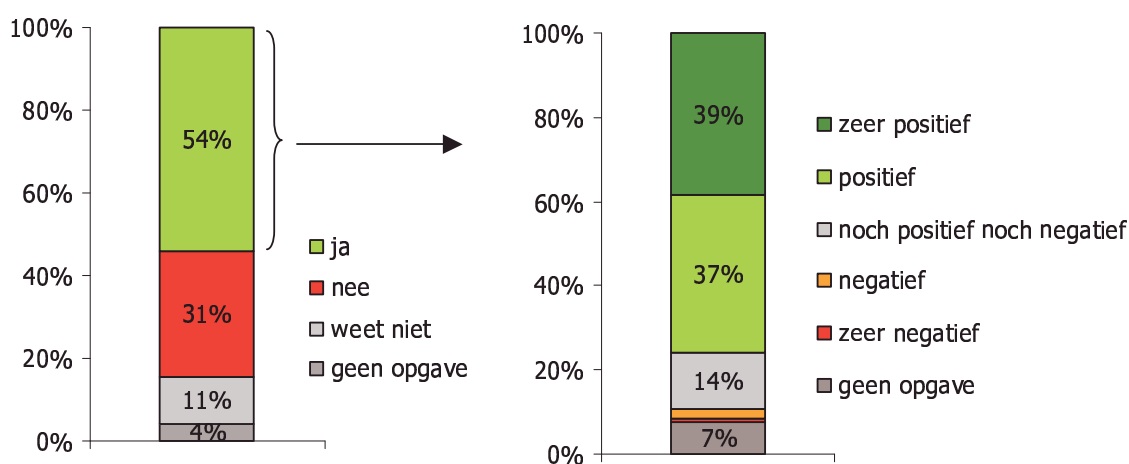

Voor alle onderwerpen geldt dat de gemeente door een meerderheid van de respondenten wordt aangewezen als de instantie die de informatie zal moeten verschaffen. Opvallend is dat financiële informatie behalve van de gemeente eerder van de RACM en Belastingdienst wordt verwacht dan van het NRF. De Belastingdienst wordt echter met name door eigenaren van woonhuizen genoemd en minder door bezitters van overige objecten; 37 procent van de woonhuseigenaren noemt de Belastingdienst bij deze vraag en maar 16 procent van de eigenaren van overige objecten.

6. De omgeving van het monument

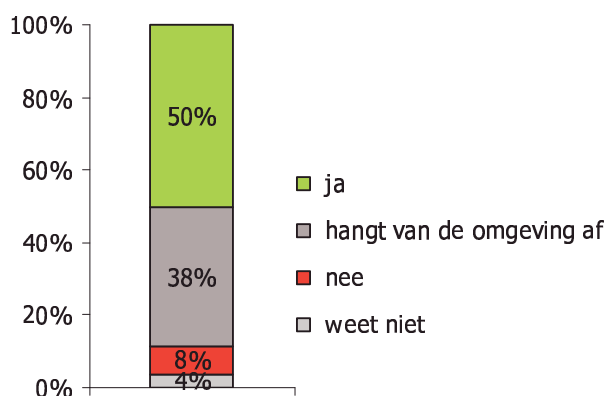
Aan de respondenten zijn enkele vragen gesteld over de directe omgeving van rijksmonumenten. Vragen over ruimtelijke ordening en cultuurlandschap zijn niet gesteld, omdat die te veel deskundigheid dan wel nadere uitleg over regelgeving vroegen.

Grafiek 6.1 Woont u in een beschermd stads- of dorpsgezicht? (links) Hoe ervaart u de ligging van uw monument in een beschermd gezicht? (rechts)

Van iets meer dan de helft van de respondenten (54%) ligt het monument in een beschermd stads- of dorpsgezicht. Van de eigenaren van een woonhuismonument is dit zelfs 59 procent. De respondenten met een monument in een beschermde omgeving ervaren de ligging ervan over het algemeen als positief: ruim driekwart (76 procent) is daar positief over.

Grafiek 6.2 Vindt u dat de directe omgeving rondom uw rijksmonument beschermd moet zijn?

In grafiek 6.2 is te zien dat de helft (50%) van de eigenaren vindt dat de directe omgeving rondom hun rijksmonument beschermd moet zijn (woonhuismonumenten: 53%, overige objecten: 41%). Meer dan een derde (38%) zegt dat het van de omgeving afhangt of die beschermd moet worden. Slechts 8 procent van de monumenteigenaren vindt dat de omgeving niet beschermd moet worden. Eigenaren van overige objecten zijn hierbij oververtegenwoordigd; 16 procent van de eigenaren van overige objecten zegt dat de directe omgeving niet beschermd moet zijn tegenover 7 procent van de eigenaren van een woonhuismonument.

7. Beleid en procedures

Er zijn allerhande regelingen en procedures rond rijksmonumenten. De respondenten zijn bevraagd over hun kennis en hun mening over enkele van de huidige regelingen en over mogelijk toekomstig beleid.

7.1 Kennis van en meningen over huidig beleid en procedures

Wat betreft het huidige beleid zijn de respondenten allereerst vragen voorgelegd die te maken hebben met de hoeveelheid monumenten in Nederland.

7.1.1 De hoeveelheid monumenten

Er is de respondenten gevraagd of zij het eens zijn met de omvang van het huidige aantal rijksmonumenten van 60.000. De meeste respondenten (65%) vinden de hoeveelheid monumenten niet van belang. Nagenoeg evenveel mensen zijn van mening dat er te veel rijksmonumenten zijn als er mensen zijn die vinden dat er te weinig rijksmonumenten zijn (te veel: 8%, te weinig: 10%).

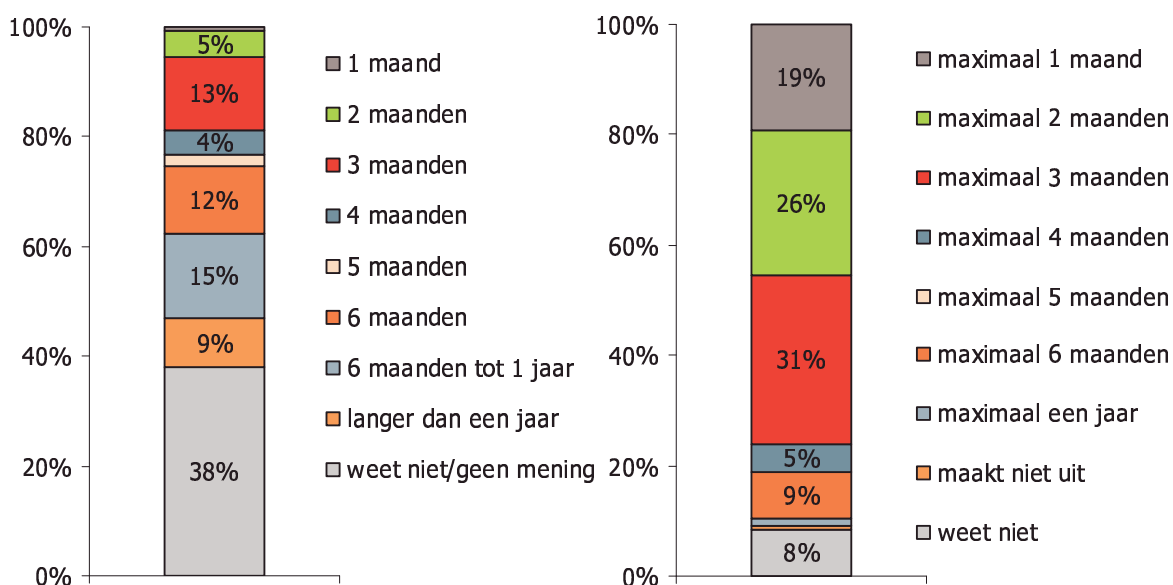
Twee derde van de respondenten (66%) vindt het goed dat naast de rijksoverheid, ook gemeenten en provincies hun eigen gemeentelijke en provinciale monumenten kunnen aanwijzen.

7.1.2 De aanvraag van een monumentenvergunning

Bijna alle respondenten (90%) zijn ervan op de hoogte dat zij voor een verandering aan een monument een monumentenvergunning nodig hebben.

De procedure om een monumentenvergunning te krijgen duurt 6 maanden. De respondenten is gevraagd hoe lang zij denken dat de procedure duurt en hoe lang zij willen dat die duurt.

Grafiek 7.1 Hoe lang duurt volgens u de procedure om een monumentenvergunning te verkrijgen? (links) Hoe lang mag deze procedure maximaal duren, volgens u? (rechts)

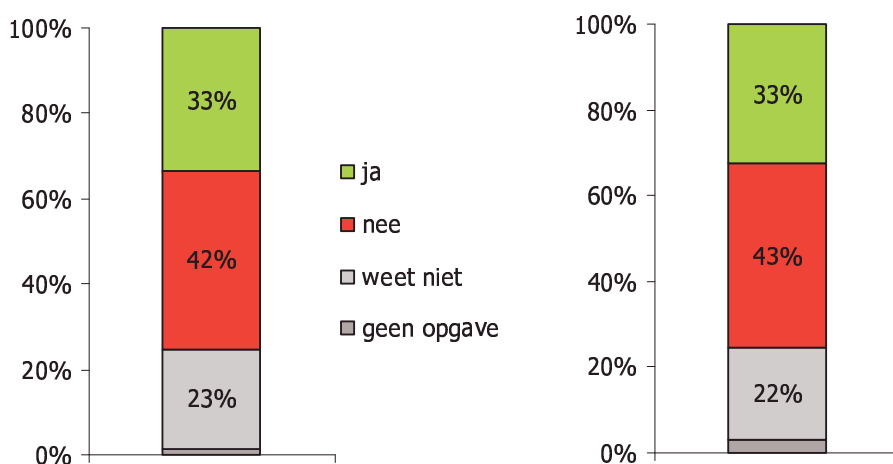

De grootste groep respondenten (38%) zegt niet te weten hoe lang het duurt om een monumentenvergunning aan te vragen. Slechts 12 procent van de respondenten heeft ingevuld dat de procedure 6 maanden duurt. Idealiter duurt de aanvraag korter, want veel respondenten vinden dat de procedure maximaal één maand (19%), twee maanden (26%) of drie maanden (31%) mag duren.

7.1.3 Beoordeling van betrokken instanties

De respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met de verdeling waarbij het rijk de monumenten aanwijst en de gemeente beslist over de monumentenvergunning. Bijna de helft van de respondenten (44%) is het met deze taakverdeling eens. Een derde (33%) is het hiermee oneens en 22 procent weet het niet of heeft hier geen mening over.

Grafiek 7.2 De gemeente functioneert momenteel als eerste aanspreekpunt voor uw monument. Vindt u de gemeente hiervoor deskundig genoeg? (links) Vindt u de antwoorden van de gemeente duidelijk? (rechts)

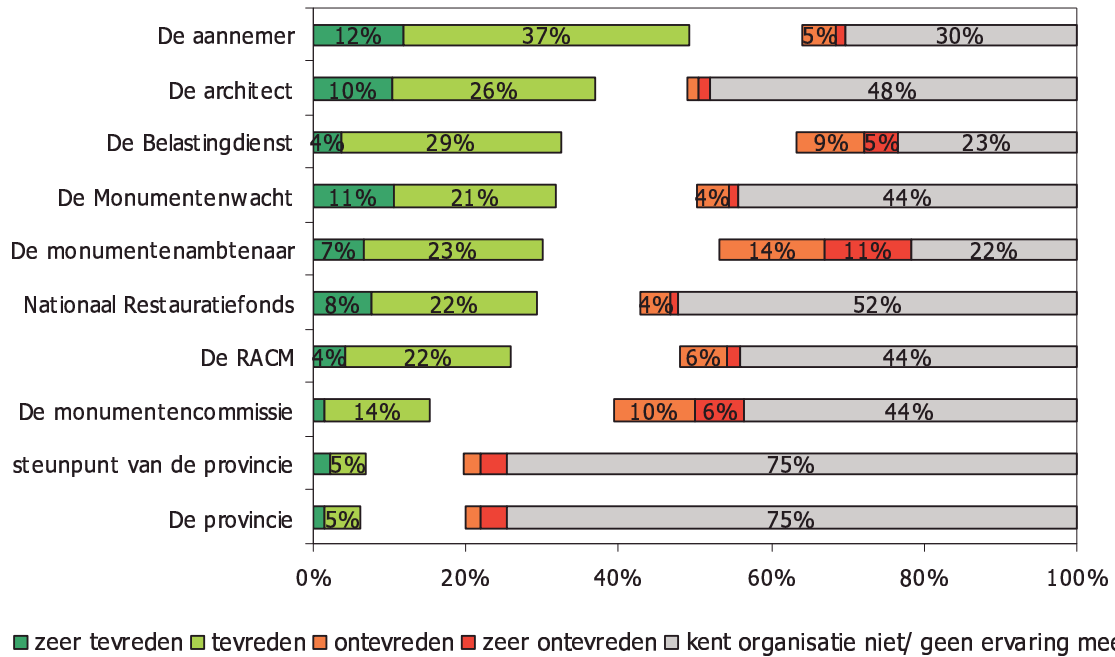

Het functioneren van de gemeente wordt door de respondenten niet al te positief beoordeeld. De gemeente wordt door veel respondenten niet deskundig geacht (42%) en de antwoorden van de gemeente zijn voor veel respondenten onduidelijk (43%).

Tijdens de focusgroepen bleek dat veel respondenten de gemeente niet alleen ondeskundig vinden, maar ook oncoöperatief. Monumenteigenaren hebben het idee dat van de gemeente niets mag. Uit de open antwoorden van de vragenlijst komt het volgende citaat dat dit gevoel onderschrijft: "De monumentendienst van de gemeente geeft niet aan wat je mag doen, alleen wat niet mag. Dit werkt demotiverend."

Monumenteigenaren kunnen met verschillende organisaties te maken krijgen. De respondenten is gevraagd enkele van deze organisaties te beoordelen op hun medewerking.

Grafiek 7.3 Hoe is uw waardering over de medewerking van de onderstaande organisaties?

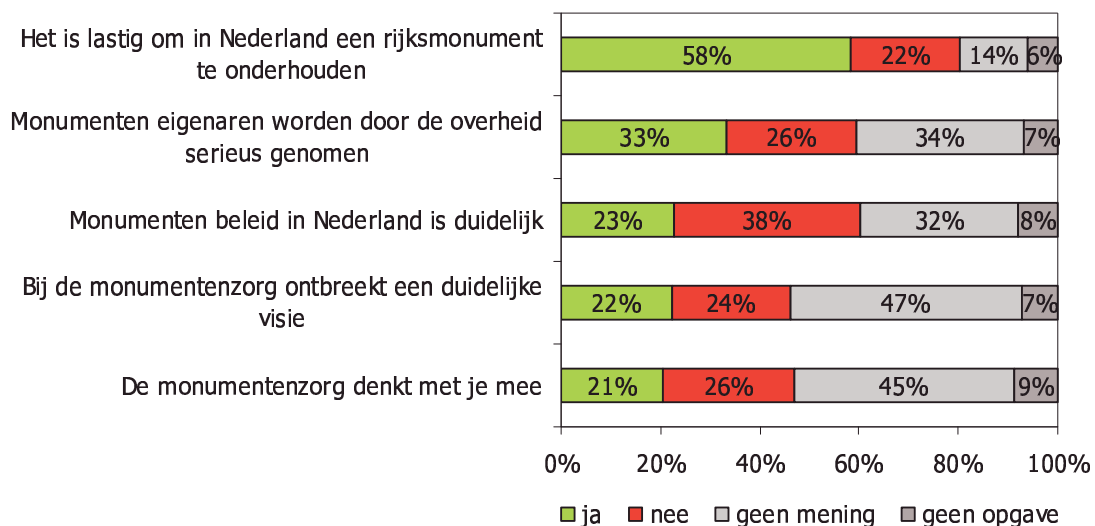
Wanneer de respondenten gevraagd wordt enkele betrokken organisaties te beoordelen, dan zien we een gevarieerd beeld. De aannemer en de architect worden goed beoordeeld. Architecten en aannemers komen in nauw contact met de eigenaren van monumenten en dat kan een positieve beoordeling bevorderen. De provincie en het steunpunt van de provincie zijn slecht bekend bij de respondenten. Maar liefst 75 procent zegt die organisaties niet te kennen of er geen ervaring mee te hebben.

Ook over het NRF geven veel monumenteigenaren (52%) aan dat zij die organisatie niet goed genoeg kennen om de medewerking te waarderen. Ditzelfde beeld kwam naar voren tijdens de focusgroepen - zowel die met eigenaren van woonhuismonumenten als die met eigenaren van overige objecten - waar niet iedereen bekend bleek met de mogelijkheden van financiële steun via het NRF. Ook toen we na het verwerken van de data respondenten tijdens de nabelactie opbelden om te verifiëren of zij het NRF echt niet kenden, werd dat nogmaals bevestigd.

7.2 De moeilijkheid om in Nederland een rijksmonument te onderhouden

“Het is lastig om in Nederland een Rijksmonument te onderhouden”. Een meerderheid van 58 procent is het eens met deze stelling (zie grafiek 7.4). Verder vindt slechts een kwart van de respondenten (23%) het monumentenbeleid in Nederland duidelijk en nog minder respondenten (21%) vinden dat de monumentenzorg met je meedenkt.

Grafiek 7.4 Wat vindt u van de volgende stellingen?

Maar waarom vinden veel eigenaren het lastig een monument te onderhouden? En, is er een verschil tussen eigenaren die het wel lastig vinden en die dat niet vinden?

Respondenten die moeite hebben ondervonden om informatie te vinden over verschillende zaken die met hun monument te maken hebben, vinden het moeilijker een monument te onderhouden dan mensen die geen moeite hebben ondervonden met het vergaren van informatie. Het gaat hierbij om informatie over het aanvragen van een monumentenvergunning, de procedures bij restauraties en verbouwingen, het verkrijgen van financiële steun of algemene informatie. De moeite bij het verkrijgen van informatie heeft een dubbel gezicht: soms bestond de het probleem er in dat de gezochte informatie niet werd gevonden, in andere gevallen werd de informatie wel gevonden maar was men ontevreden over de inhoud.

Het sterkste effect doet zich voor bij informatie over financiële steun. Ofwel, moeilijk informatie kunnen vinden over financiële steun geeft de respondenten sterk het gevoel dat het moeilijk is om in Nederland een rijksmonument te onderhouden.

7.3 De mening over mogelijk toekomstig beleid

Aan de respondenten zijn enkele plannen voor mogelijk toekomstig beleid voorgelegd.

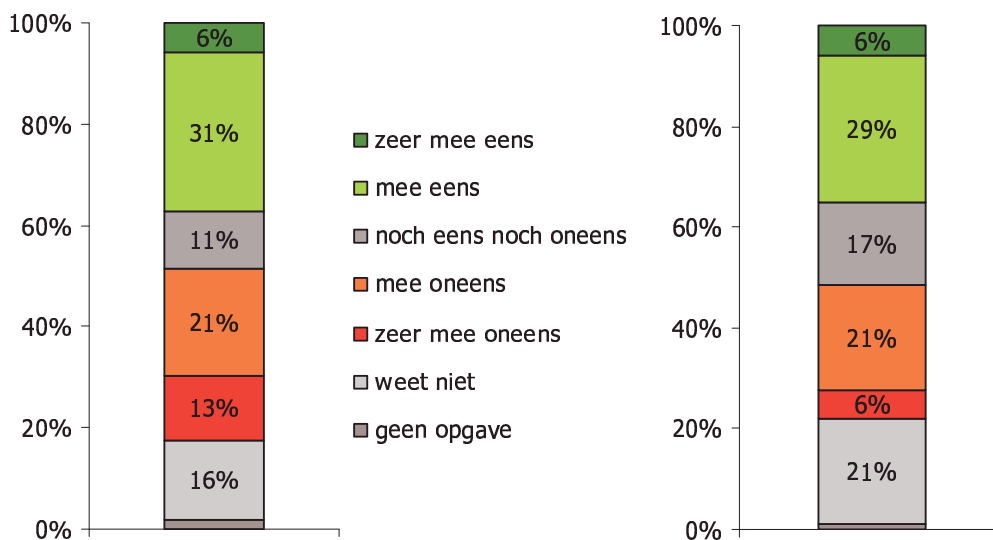
7.3.1 Belangrijke en minder belangrijke monumenten

Over de intentie om rijksmonumenten in te delen in categorieën op volgorde van belangrijkheid is een meerderheid van de respondenten positief. Maar liefst 65 procent (twee derde) vindt dit een goed of zelfs een zeer goed idee.

Als deze indeling in categorieën vervolgens betekent dat de rijksoverheid zich enkel nog beleidsmatig en financieel richt op de belangrijkste monumenten en de gemeente met de overige, dan zijn de respondenten minder positief gestemd. Slechts één derde (35%) van de respondenten geeft aan dat een goed idee te vinden.

7.3.2 Sloop, reconstructie en herbestemming

Grafiek 7.5 Wat vindt u ervan als de RACM zich straks alleen nog maar bemoeit met plannen voor sloop, reconstructie, herbestemming? (links) Wat vindt u ervan dat de provincie nog slechts adviseert over sloop, reconstructie en herbestemming bij rijksmonumenten gelegen in het buitengebied? (rechts)

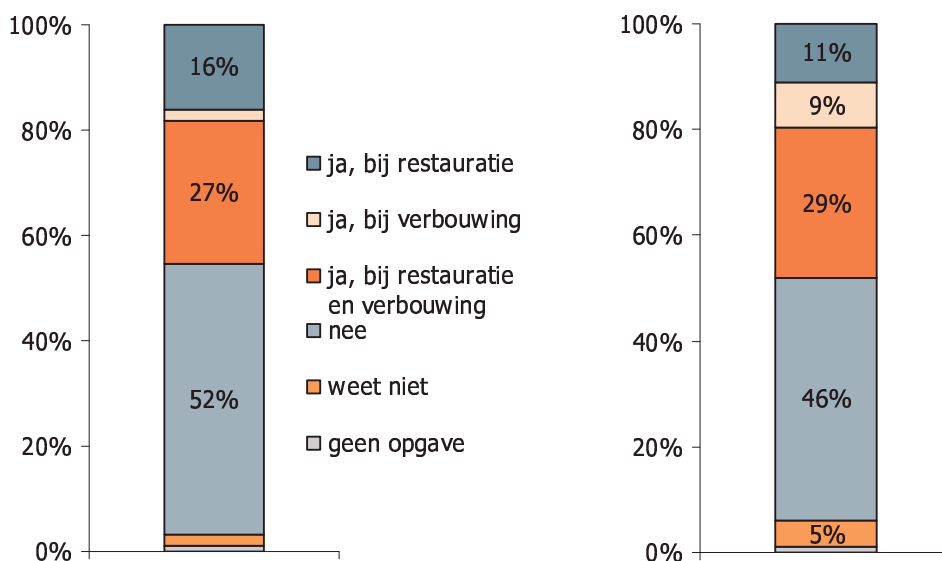

Ook hier geldt dat betrekkelijk veel respondenten geen mening hebben. Degenen die wel een mening hebben zijn zeer verdeeld. Het is wel duidelijk dat weinigen erg uitgesproken meningen hebben. De extreme antwoordcategorieën zijn matig gevuld (6% en 13%). Ook in de focusgroepen bleek dat het de respondenten niet veel uitmaakt welke instantie waarvoor verantwoordelijk is.

7.3.3 Werken met erkende aannemers en architecten

Veel respondenten (81%) weten dat er erkende aannemers en architecten zijn die zich hebben gespecialiseerd in het restaureren en verbouwen van monumenten. Er zijn plannen ontwikkeld die voor deze erkende aannemers en architecten een grote rol weggelegd zien. Deze plannen zijn voorgelegd aan de respondenten.

Grafiek 7.6 Zou u het redelijk vinden als u verplicht wordt om bij een restauratie of verbouwing met een erkende aannemer of architect te werken? (links) Zou u het redelijk vinden als u uw rijksmonument mag wijzigen zonder monumentenvergunning onder de voorwaarde dat u bij een restauratie of verbouwing gebruik maakt van een erkende aannemer of architect. (rechts)

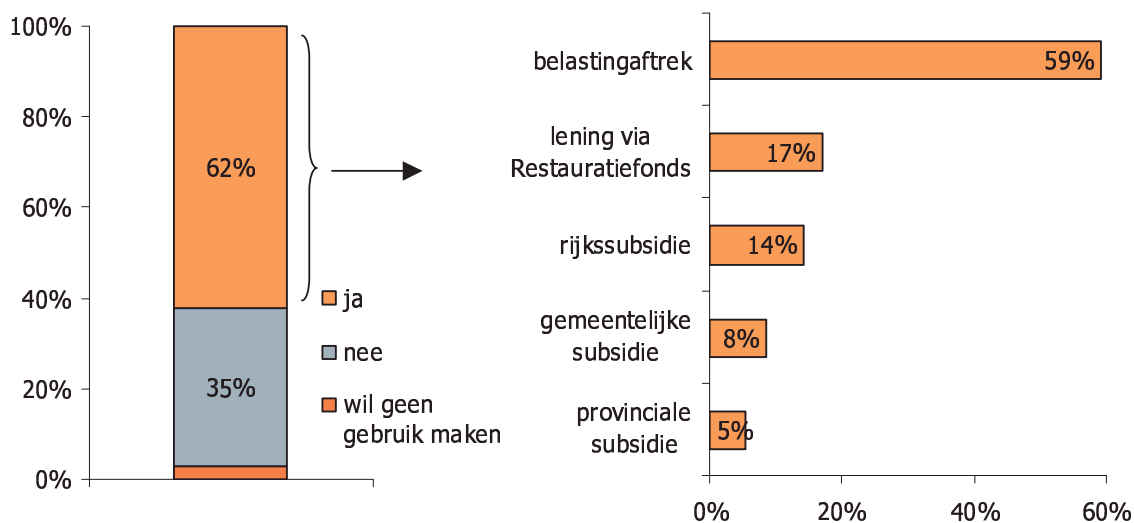
De respondenten reageren verdeeld op deze theoretische vragen. Ongeveer de helft van de respondenten (52%) van de monumentenbezitters is het oneens met de verplichting om bij de verbouwing of restauratie van een rijksmonument gebruik te maken van de diensten van een erkende aannemer of architect. Wanneer die verplichting samengaat met het verdwijnen van de verplichte monumentenvergunning is nog altijd 46 procent tegen.

8. Financiële ondersteuning

Veel monumenteigenaren maken gebruik van één of meerdere financiële ondersteuningsmaatregelen. Met dit onderzoek hebben we een beeld gekregen van het gebruik van deze maatregelen en de tevredenheid erover.

8.1 Gebruik van financiële ondersteuning

Grafiek 8.1 Maakt u gebruik van financiële ondersteuningsmaatregelen? (links) Van welke financiële maatregelen maakt u gebruik? (rechts)

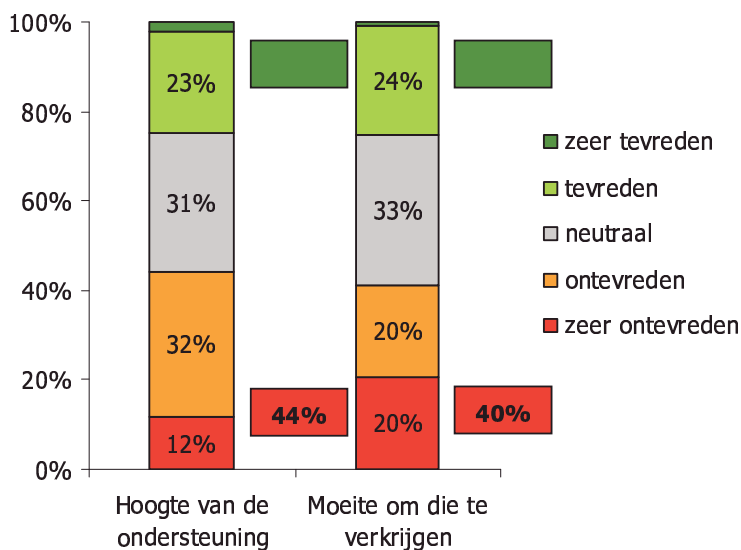
Meer dan de helft van de respondenten (62%) maakt gebruik van financiële ondersteuningsmaatregelen. Onder hen is de belastingaftrek met 59 procent de meest gehanteerde ondersteuningsmaatregel. Belastingaftrek wordt op ruime afstand gevolgd door een lening die via het Restauratiefonds verkregen kan worden. Sommige respondenten noemen de rijkssubsidie (14%), sommigen de gemeentelijke subsidie (8%) en slechts weinigen de provinciale subsidie (5%).

Eigenaren van woonhuizen maken vaker gebruik van de belastingaftrek dan eigenaren van overige objecten (woonhuseigenaren: 65%, overige objecten: 24%). Eigenaren van overige objecten hebben dan weer vaker een rijkssubsidie, een gemeentelijke subsidie of een provinciale subsidie.

8.2 Tevredenheid met de financiële steun

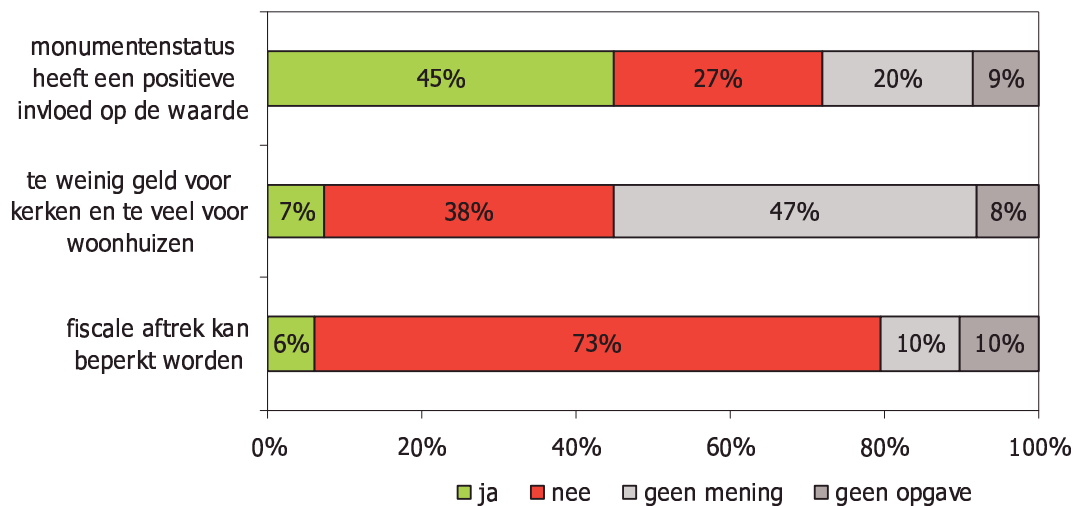
Aan de monumenteigenaren die gebruikmaken van een financiële ondersteuningsmaatregel is gevraagd hoe tevreden zij zijn over de hoogte van de ondersteuning en de moeite om die te verkrijgen.

Grafiek 8.2 Hoe tevreden bent u over de volgende aspecten van financiële ondersteuning?

Slechts een kwart van de respondenten (25%) is tevreden over de hoogte van de financiële tegemoetkoming voor het bezitten van een monument, 44 procent is hier ontevreden over. Ook vinden veel respondenten (40%) dat zij te veel moeite moeten doen om financiële tegemoetkoming aan te vragen.

Grafiek 8.3 Wat vindt u van de volgende stellingen?

Slechts 6 procent van de respondenten is van mening dat de fiscale aftrek beperkt kan worden. Bijna de helft van de respondenten (45%) is van mening dat een monumentenstatus een positieve invloed heeft op de waarde van een pand. Meer dan de helft van de respondenten heeft geen mening op de stelling over de verdeling van geldelijke middelen over kerken en woonhuizen. Dat kan ermee te maken hebben dat deze respondenten geen inzicht hebben op die verdeling.

BIJLAGE 1

**Begeleidende brief bij
vragenlijst**

Den Haag, 5 augustus 2008

Geachte heer/mevrouw,

In opdracht van Minister Plasterk van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) onderzoekt de Projectgroep Modernisering Monumentenzorg de mogelijkheden van een verbeterd stelsel voor de Nederlandse monumentenzorg. Juist ook uw mening doet ertoe omdat het nieuwe stelsel het particulier initiatief moet gaan bevorderen.

De Projectgroep nodigt u daarom van harte uit om haar van meer informatie te voorzien over hoe u het huidige stelsel ervaart. Door bijgaande vragenlijst -opgesteld in samenwerking met het gerenommeerd onderzoeksbureau Intomart- in te vullen, kunt u rechtstreeks meedenken over hoe dat gemoderniseerde stelsel eruit moet komen te zien!

Het invullen van de vragenlijst kost weinig tijd omdat het merendeel van de vragen meerkeuze is. Uw adres is overigens door Intomart door middel van een a-selectie steekproef uit het monumentenregister van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) geselecteerd en uw antwoorden worden anoniem verwerkt. In totaal ontvangen 3000 eigenaren van zowel woonhuismonumenten als overige objecten deze vragenlijst.

Iedere 50ste deelnemer die de vragenlijst tijdig voor 18 augustus naar Intomart terugstuurt, ontvangt bovendien een dinerbon ter waarde van 100 EURO.

Op de website www.moderniseringmonumentenzorg.nl kunt u meer lezen over dit project. U kunt ook indien u vragen of opmerkingen heeft, contact opnemen met de Projectgroep (Lilian Kusters of Jan de Jong) via momo@minocw.nl. Indien u het eindrapport van Intomart en/of het uiteindelijke advies van de Minister aan de Tweede Kamer (begin 2009) wenst te ontvangen, kunt u in de vragenlijst uw naam en adres invullen.

Veel dank voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directeur Directie Cultureel Erfgoed,

Ir A.P.M. Bersee

BIJLAGE 2

De vragenlijst

LET OP: de doelgroep voor dit onderzoek bestaat uit eigenaren van een monumentaal pand. Wanneer u geen eigenaar (bijvoorbeeld huurder) bent, wilt u dan zo vriendelijk zijn deze vragenlijst aan de eigenaar van dit pand door te geven?

Persoonlijke situatie

1. Ik ben eigenaar/beheerder van een:

- 1 woonhuismonument
- 2 overig object
- 3 meerdere woonhuismonumenten
- 4 meerdere overige objecten
- 5 zowel een woonhuis als een overig object

2. Ik ben:

(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

- 1 particulier eigenaar **->NAAR V4**
- 2 een organisatie die monumenten in eigendom of beheer heeft
- 6 anders, namelijk: **->NAAR V4**

3. Waar richt uw organisatie zich op?

(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

- 1 verhuren van monumenten
- 2 aankopen, restaureren en doorverkopen van monumenten
- 3 een maatschappelijke doel
- 4 een religieus doel
- 6 een overig doel, namelijk:
- 7 weet niet/geen mening

Kwaliteitszorg

4. Was uw laatst gekochte of verworven monument al een rijksmonument toen u het kocht of werd het een rijksmonument nadat u het in bezit of beheer kreeg?

- 1 was al een rijksmonument vóór aankoop
- 2 werd een rijksmonument na aankoop **-> NAAR V6**
- 7 weet niet **-> NAAR V6**

5. Was het al voor de aankoop bekend dat het een rijksmonument was?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

6. Heeft u bij het laatst gekochte of verworven monument informatie ontvangen over wat het hebben van een monument voor u betekent?

- 1 ja
- 2 nee **-> NAAR V8**
- 7 weet niet **-> NAAR V8**

7. Van wie heeft u deze informatie ontvangen?
(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

- 1 van de vorige eigenaar
- 2 van de notaris
- 3 van de rijksoverheid (RACM)
- 4 van de provincie
- 5 van de gemeente
- 6 van de monumentencommissie
- 7 van een makelaar
- 8 van een andere instelling of persoon, namelijk:
- 97 weet niet

8. Heeft u (of uw stichting/organisatie/vereniging) wel eens een monument verkocht?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

9. Heeft u wel eens problemen ondervonden met betrekking tot de monumentstatus bij het verkrijgen van een hypotheek voor een monument?

- 1 ja
- 2 Nee
- 7 weet niet

10. Heeft de monumentenstatus gevolgen gehad voor de *verkoop* van een monument?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 nee, geen enkel
- 2 ja, de verkoop ging makkelijker
- 3 ja, de verkoop ging moeilijker

- 6 anders, namelijk:

11. Weet u waarom uw monument(en) beschermd is of beschermd zijn?

- 1 ja
- 2 nee

12. Weet u dat uw monument in het monumentenregister van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) is opgenomen?

- 1 ja
- 2 nee

13. Wat vindt u belangrijk om uw monument in stand te houden?
(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

	Nee	Ja	Weet niet
1. eenvoudige vergunningverkrijging	☐ 0	☐ 1	☐ 7
2. meer kennis	☐ 0	☐ 1	☐ 7
3. meer invloed vanuit de rijksoverheid via de RACM	☐ 0	☐ 1	☐ 7
4. minder invloed vanuit de rijksoverheid via de RACM	☐ 0	☐ 1	☐ 7
5. meer invloed vanuit de gemeente	☐ 0	☐ 1	☐ 7
6. minder invloed vanuit de gemeente	☐ 0	☐ 1	☐ 7
7. meer invloed vanuit de provincie	☐ 0	☐ 1	☐ 7
8. minder invloed vanuit de provincie	☐ 0	☐ 1	☐ 7
9. ruimere fiscale aftrek	☐ 0	☐ 1	☐ 7
10. niet alles vergunningplichtig maken	☐ 0	☐ 1	☐ 7
11. andere financieel ondersteunende maatregelen, zoals:	☐ 0	☐ 1	☐ 7
96. anders, namelijk:	☐ 0	☐ 1	☐ 7

14. Vindt u dat een eigenaar wettelijk verplicht moet zijn om zijn monument(en) in stand te houden?

- 1 ja
2 nee

15. In het huidige stelsel adviseert de RACM (de rijksoverheid) in bijna alle gevallen de gemeente die vergunningverlener is. Voor elk rijksmonument geldt dezelfde bescherming. Wat zou u ervan vinden als rijksmonumenten worden ingedeeld in categorieën op volgorde van belangrijkheid?

Bij belangrijkheid moet u denken aan historische waarde, betekenis voor de wetenschap, uniekheid en dergelijke. (U mag maar één antwoord aankruisen)

Vindt u dit:

- 1 een zeer goed idee
 2 een goed idee
 3 een minder goed idee
 4 geen slecht idee
 7 weet niet/geen mening

16. Als er gewerkt zou worden met categorieën monumenten naar mate van belangrijkheid, wat zou u er dan van vinden als de rijksoverheid zich dan alleen nog beleidsmatig en financieel zou bemoeien met de belangrijkste (A-) categorie en de gemeenten met de overige categorieën?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

Vindt u dit:

- 1 een zeer goed idee
 2 een goed idee
 3 een minder goed idee
 4 geen slecht idee
 7 weet niet/geen mening

17. Wat vindt u van de omvang van het huidige monumentenbestand van ongeveer 60.000 rijksmonumenten?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 te veel
 2 te weinig
 3 de hoeveelheid is niet van belang
 7 weet niet/geen mening

18. Vindt u het een goede zaak dat sommige gemeenten en provincies ook nog hun eigen (provinciale en gemeentelijke) monumenten aanwijzen?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet/geen mening

19. Kunt u met de huidige regelgeving uw monument voldoende aan uw wensen aanpassen?

- 1 ja
- 2 nee, want:

20. Heeft u in de laatste 5 jaren een grote restauratie en/of verbouwing aan (een van) uw monument(en) doorgevoerd?

- 1 ja
- 2 nee

21. Welke informatie heeft u toen gezocht voor uw restauratie of verbouwing?
(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

- 1 informatie over de procedures bij restaureren en/of verbouwen
- 2 inhoudelijke (vak)informatie over restaureren/verbouwen van monumenten
- 3 informatie over het verkrijgen van financiële steun
- 4 informatie over (erkende) architect/ aannemer
- 6 andere informatie, namelijk:

22. Waar heeft u die informatie gehaald of gekregen?
(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

- 1 bij de rijksoverheid (RACM)
- 2 bij de provincie
- 3 bij de gemeente
- 4 bij de monumentenwacht
- 5 bij de monumentencommissie
- 6 bij een architect/ aannemer
- 96 ergens anders, namelijk:

23. De gemeente functioneert momenteel als eerste aanspreekpunt voor uw monument. Vindt u de gemeente hiervoor deskundig genoeg?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

24. Vindt u de antwoorden van uw gemeente duidelijk?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

25. Bent u ervan op de hoogte dat u voor een verandering aan een monument een monumentenvergunning nodig heeft?

- 1 ja
- 2 nee

26. Hoe lang duurt volgens u de procedure om een monumentenvergunning te verkrijgen?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 1 maand
- 2 2 maanden
- 3 3 maanden
- 4 4 maanden
- 5 5 maanden
- 6 6 maanden
- 7 meer dan 6 maanden tot een jaar
- 8 langer dan een jaar
- 97 weet niet

27. Hoe lang mag deze procedure maximaal duren, volgens u?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 maximaal 1 maand
- 2 maximaal 2 maanden
- 3 maximaal 3 maanden
- 4 maximaal 4 maanden
- 5 maximaal 5 maanden
- 6 maximaal 6 maanden
- 7 maximaal een jaar
- 8 maakt niet uit
- 97 weet niet

28. Vindt u het een goede zaak dat de aanwijzing van een rijksmonument door het rijk geschiedt en dat de gemeente over de monumentenvergunning beslist?

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

29. Het Rijk (de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten) is sinds kort alleen nog betrokken is bij aanvragen voor een monumentenvergunning als het gaat om sloop, reconstructie, herbestemming. De andere aanvragen worden afgehandeld door de gemeente met advies van de gemeentelijke monumentencommissie. Wat vindt u ervan als de RACM zich straks alleen nog maar bemoeit met plannen voor sloop, reconstructie, herbestemming?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 zeer mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens noch oneens
- 4 mee oneens
- 5 zeer mee oneens
- 7 weet niet

30. Wat vindt u ervan dat de provincie nog slechts adviseert over sloop, reconstructie en herbestemming bij rijksmonumenten gelegen in het buitengebied?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 zeer mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens noch oneens
- 4 mee oneens
- 5 zeer mee oneens
- 7 weet niet

31. Weet u dat er erkende restauratie-aannemers en -architecten zijn?

- 1 ja
- 2 nee

32. Zou u het redelijk vinden als u als eigenaar van een rijksmonument verplicht wordt om bij een restauratie of verbouwing met een erkende aannemer en/ of -architect te werken?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 ja, bij restauratie
- 2 ja, bij verbouwing
- 3 ja, bij zowel een restauratie als een verbouwing
- 4 nee
- 7 weet niet

33. Zou u het redelijk vinden als u uw rijksmonument mag wijzigen zonder monumentenvergunning onder de voorwaarde dat u bij een restauratie of verbouwing gebruik maakt van een erkende aannemer en -architect?

(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 ja, bij restauratie
- 2 ja, bij verbouwing
- 3 ja, bij zowel een restauratie als een verbouwing
- 4 nee
- 7 weet niet

34. Weet u waar u informatie over uw monument kunt krijgen?

- 1 ja
- 2 nee

35. Waar wilt u bij voorkeur uw informatie over financiële mogelijkheden halen?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 bij de rijksoverheid (RACM)
- 2 bij de provincie
- 3 bij de gemeente
- 4 bij de monumentenwacht
- 5 bij de monumentencommissie
- 5 bij de Belastingdienst

- 96 ergens anders, namelijk:

36. De volgende vraag gaat over de informatie die u nodig hebt voor het onderhoud van uw monument(en). In het schema hieronder staan een aantal onderwerpen en daar stellen wij per onderwerp 3 vragen over:

- Heeft u wel eens naar informatie over dit onderwerp gezocht? (ja of nee)
- Zo ja: Heeft u de informatie gevonden? (ja of nee)
- Zo ja: Was u tevreden over de gevonden informatie? (ja of nee)

Onderwerpen informatie	Gezocht?		Gevonden?		Tevreden	
	Nee	Ja >>	Nee	Ja >>	Nee	Ja
Informatie over het aanvragen van een monumentenvergunning	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1
Informatie over de procedures bij restaureren en/of verbouwen	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1
Inhoudelijke (vak)informatie over restaureren/verbouwen van monumenten	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1
Financiële informatie over het verkrijgen van financiële steun	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1
Algemene informatie over monumentenzorg in Nederland	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1	☐ 0	☐ 1

37. Welke organisatie/instelling zou u deze informatie moeten geven?
(U kunt meerdere antwoorden aankruisen)

Onderwerpen informatie	RACM (Rijk)	Provincie	Ge-meente	Nationaal Restauratie Fonds	Monu-menten wacht	Monu-menten-commissie	Belasting-dienst	Onaf-hankelijke instantie/ persoon	Anders
Informatie over het aanvragen van een monumentenvergunning	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Informatie over de procedures bij restaureren en/of verbouwen	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Inhoudelijke (vak)informatie over restaureren/verbouwen	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Financiële informatie over het verkrijgen van financiële steun	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Algemene informatie over monumentenzorg in Nederland	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1

38. Aan welke informatie hebt u het meest behoefte?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 Informatie over het aanvragen van een monumentenvergunning
- 2 Informatie over de procedures bij restaureren en/of verbouwen
- 3 Inhoudelijke (vak)informatie over restaureren/verbouwen
- 4 Informatie over het verkrijgen van financiële steun
- 5 Algemene informatie over monumentenzorg in Nederland
- 6 Geen van deze

Ruimtelijke Ordening

39. Vindt u dat de directe omgeving rondom uw rijksmonument beschermd moet zijn?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 ja
- 2 dat hangt van de omgeving af
- 3 nee
- 7 weet niet

40. Woont u in een beschermd stads- of dorpsgezicht?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 ja
- 2 nee
- 7 weet niet

>NAAR V42

>NAAR V42

41. Hoe ervaart u de ligging van uw monument in een beschermd gezicht?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

- 1 zeer positief
- 2 positief
- 3 noch positief noch negatief
- 4 negatief
- 5 zeer negatief
- 7 weet niet

Bestuurlijke verdeling

42. In de praktijk heeft een monumenteigenaar met verschillende organisaties te maken.
 Hoe is uw waardering over de medewerking van de onderstaande organisaties?
(1=zeer tevreden, 2=tevreden, 3=neutraal, 4=ontevreden, 5=zeer ontevreden en 6=kent organisatie niet/ geen ervaring mee)
(U mag maar één antwoord aankruisen)

	Zeervrededen	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeervrededen	Kent organisatie niet/geen ervaring mee
De monumentenambtenaar bij de gemeente	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De monumentencommissie	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De RACM	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Het Nationaal Restauratiefonds	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De architect	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De aannemer	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De Belastingdienst	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De provincie bij rijksmonumenten in het buitengebied	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Het steunpunt van de provincie	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De Monumentenwacht	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Financiën

43. Maakt u gebruik van een of meer van de volgende financiële ondersteuningsmaatregelen?
(U mag maar één antwoord aankruisen)

	Ja	Nee
Belastingaftrek	1 ☐	2 ☐
Laagrentende lening via Restauratiefonds	1 ☐	2 ☐
Rijkssubsidie	1 ☐	2 ☐
Gemeentelijke subsidie	1 ☐	2 ☐
Provinciale subsidie	1 ☐	2 ☐
☐ Ik krijg geen financiële ondersteuning	->NAAR V45	
☐ Ik wil geen gebruik maken van financiële ondersteuning	->NAAR V45	
☐ Overige maatregelen		

44. Hoe tevreden bent u over de volgende aspecten van financiële ondersteuning?
(1=zeer tevreden, 2=tevreden, 3=neutraal, 4=ontevreden en 5=zeer ontevreden)
(U mag maar één antwoord aankruisen)

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Onte-vreden	Zeer ontevreden
Hoogte van de ondersteuning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Moeite om die te verkrijgen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

45. Wat vindt u van de volgende stellingen? ANTW.CAT. JA/NEE/GEEN MENING
(U mag maar één antwoord aankruisen)

	Ja	Nee	Geen mening
Er is te weinig geld voor kerken en te veel voor woonhuizen	☐ 1	☐ 2	☐ 7
De fiscale aftrek <u>kan</u> beperkt worden	☐ 1	☐ 2	☐ 7
Een monumentenpand heeft een positieve invloed op de waarde ervan	☐ 1	☐ 2	☐ 7
Het is lastig om in Nederland een rijksmonument te onderhouden	☐ 1	☐ 2	☐ 7
Monumenten eigenaren worden door de overheid serieus genomen	☐ 1	☐ 2	☐ 7
Monumenten beleid in Nederland is duidelijk	☐ 1	☐ 2	☐ 7
Bij de monumentenzorg ontbreekt een duidelijke visie	☐ 1	☐ 2	☐ 7
De monumentenzorg denkt met je mee	☐ 1	☐ 2	☐ 7

46. Wilt u het eindrapport van Intomart BV en/ of het uiteindelijke advies van de minister aan de Tweede Kamer (begin 2009) ontvangen?

- 1 ja
2 nee

47. Zo ja, wilt u hieronder uw persoonlijke gegevens invullen waar we de informatie naartoe kunnen zenden?

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

E-mail:

BIJLAGE 3

Open antwoorden

OPEN ANTWOORDEN

VRAAG 2: IK BEN:

- Holding
- Hotel manager/huurder
- Bedrijfseigenaar
- Directeur van een bedrijf met een bedrijfsmonument
- Huurder.
- Huurder
- Bedrijfsmatig eigenaar
- R.k.kerkbestuur
- Ik bezit de bovenwoning
- Winkelbedrijf
- Gemeente
- Huurder/deels beheerder
- Pand valt onder een bv.
- Kloostergemeenschap/religieuze orde
- Eigenaar voor een landelijke organisatie
- Gemeente
- Gemeente
- Kerkelijke organisatie
- Bedrijf
- Huurder v monument.
- Compagnon van een bv
- Onderneming
- Bestuur vve gevestigd in monumentenpand
- Restauranthouder
- Gemeente / overheid
- Kerk
- Huurder
- Eigenaar lid v/d vereniging van eigenaren
- Kerkbestuur
- Erfpachten
- Kerk

VRAAG 3: WAAR RICHT UW ORGANISATIE ZICH OP?

- Exploitatie cultuur/theater
- In stand houden
- Behoud van een molen
- Sluiswachters woning dienst woning
- Instandhouding
- Gezondheidszorg
- Onderwijs en onderzoek
- Beheren van molens

VRAAG 7: VAN WIE HEEFT U DEZE INFORMATIE ONTVANGEN?

- Hein buisman stichting
- Monumentenwacht Friesland
- Architect
- Accountant
- Monumenten fonds
- Belastingdienst
- Restauratie-aannemer.
- Onze financieel adviseur.
- Architect
- Rentmeester
- Bouwkundig familielid
- Zelf gedaan
- Monumentenwacht
- Belastingdienst
- Architect
- Monumentenzorg Zeist
- Waterschap nh
- Ik was al op de hoogte
- Nationaal restauratiefonds
- In overdrachtsakte stonden een aantal voorwaarden
- Monumentenwijk

VRAAG 10: HEEFT DE MONUMENTENSTATUS GEVOLGEN GEHAD VOOR DE VERKOOPVAN EEN MONUMENT?

- Aan onze zoon
- Soms waren kopers er niet blij mee

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (financiële ondersteuningsmaatregelen)

- Subsidies
- Veel ruimer
- Subsidies bij verbouw
- Subsidie
- Rijksbijdrage instandhouding
- Subsidie
- Vereenvoudig subsidie vanuit gemeente
- Meer subsidie
- Hypotheek advies
- Subsidie bij hoge renovatie kosten
- Subsidie onderhoud
- Laag vullende lening
- Subsidieverlening
- Subsidies
- Vast jaarlijks alles volledig vergoeden (laatste woord niet leesbaar)
- Particulier vóór gemeente/rijk in aanmerking komen voor subsidie
- Subsidie
- Hypotheek/2e hypotheek/ tegemoetkoming kosten
- Restauratie achterstand stimuleren middels eenvoudige procedure
- Subsidie
- Minder btw betalen
- Bijdrage onderhoud
- De 3% regeling moet er vanaf zodat je ook makkelijk kleine reparaties/verbeteringen kan laten uitvoeren.
- Onderhoud en renovatie volledig aftrekbaar maken met lage drempel
- Totale aftrek onderhoud
- Financiële ondersteuning naar inkomen
- Subsidies verstrekken op basis van zelfstandig onderhoud door particulier
- Subsidie voor specifiek duur onderhoud
- Betaling zelfwerkzaamheid
- Ruimere manieren ivm subsidie
- Gemeentelijke pot stads en dorpsvernieuwing

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (financiële ondersteuningsmaatregelen) (VERVOLG)

- Behalve onderhoud, soms ook "verbetering" of "verandering" voor een woonvorm van deze tijd
- Subsidie
- Gratis dakpannen bv of korting
- Geen of minder btw op onderhoud.
- Belasting aftrek na verbouwing, verbetering zonder gedoe vooraf.
- Monumentenwacht.
- Onderhoudskosten fiscaal
- % vergoeding voor verwarming.
- Meer subsidies
- Geen drempel bij fiscale aftrek, dit maakt het interessant om klein onderhoud te doen.
- Subsidie voor zaken als riet.
- Onderhoud binnen.
- Subsidie
- Geen drempel bij fiscale aftrek.
- Meer mee betalen door overheid, voor onderhoud.
- Ruimere subsidiering
- Hypotheek voordeel
- Beperkingen compenseren door de fiscus.
- Gunstige lening bij financiële (aantoonbare) tegenslag.
- Geen onroerendgoedbelasting
- Meer invloed-instandhouding reg.brm
- Cultuur wetenschappelijk onderzoek
- Initiatieven voor bevorderen van historische karakter van het monumentale pand
- Makkelijk subsidie, meer fiscaal aftrek mogelijk maken
- Subsidie
- Subsidie: naast fiscale aftrekbaarheid
- Subsidie als aanvullende hypotheek onhaalbaar is
- Educatieve voorlichting
- Eenvoudige subsidie regeling
- Hypotheek
- Grote onderhoudskosten
- Subsidie en verplichtstelling van onderhoudskosten voor komende 5 of 7 jaren
- Financiële steun voor verbetering/restauratie
- Hulp in natura (bijv. Schilder-aannemer)
- Meer steun bij jaarlijks kleiner onderhoud
- Subsidie
- Meer waarde invloed op ozb (i.v.m. beperkingen bij verkoop)
- Onderhoud.

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (financiële ondersteuningsmaatregelen) (VERVOLG)

- Subsidie op restauratie.
- Subsidie bij groot onderhoud.
- Ook herbestemming subsidiëren.
- Ook voor herstel oorspronkelijke details.
- Subsidie, compensatie(fiscale)voor bepaalde isolatiemogelijkheden(lager gasrekening)
- Restauratie hypotheek voor minder draagkrachtigen die niets kunnen omdat inkomen te laag is.
- Onderhoud.
- Veranderde belasting aftrek.
- Ruimere subsidie voor isolatie.
- Verbouwingssubsidie of tegemoetkoming
- Monumentenhypotheek(gunstige rente)
- Ozb=0 lagere drempel
- Subsidies.
- Directe subsidie
- Voor snelle reparaties en (preventieve)onderhoud.
- Meerkosten vergoeding voor restauratie
- Onderhoudssubsidie.
- Subsidies weer invoeren
- Subsidie voor onderhoud.
- Subsidies.
- Subsidie bij renovatie.
- Hogere subsidie %.
- Verlaagd btw percentage.
- Mogelijke subsidie voor vaak kostbaar herstel
- Geen ozb of ander belasting
- I.v.m. legeskosten, lagere lasten bij overdracht op directe familie cq successie
- Subsidie
- Beter subsidie regeling van rijk/provincie en gemeente
- Beter subsidie regeling
- Subsidie voor particulieren
- Cultureel erfgoed niet exploitabel dus onderhoud financieren
- Goedkopere hypotheek
- Subsidie
- Meer financiering ook voor interieurzaken, zeker voor publieke gebouwen
- Subsidie
- Meer subsidie voor instandhouding
- Belasting voordeel
- Hogere bijdrage

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (financiële ondersteuningsmaatregelen) (VERVOLG)

- Toegezegde subsidies uitkeren
- Subsidie, nooit enige bijdrage ontvangen.
- Korting op onroerend goed belasting
- Eenvoudige regeling voor subsidie
- Brandverzekeringspremie
- Fiscale aftrek vervangen door fiscale subsidie bijv. 50%
- Landgoedrangschikking: in stand houden monument door zelfwerkzaamheid, bij verkoop niet aanmerken als ondernemingswinst.drempel voor onderhoudsaftrek o.b.v. woz verlagen
- Subsidie van een deel van de kosten net als vroeger
- Jaarlijks belasting aftrek i.v.m. onderhoud
- Reserveren van de fiscale aftrek bij onvoldoende inkomen
- Gunstige hypotheek
- Bijdrage subsidie
- Ruimere subsidiesteun onderhoud
- Ooit subsidie
- Hypotheek/subsidie
- Openbaar groen om het monument beter onderhouden
- Voor niet eigenaren, huurder
- Subsidie
- Financiële ondersteuning instandhouding
- Belasting voordeel hypotheek
- Opheffen bodemgrens voor financiële steun
- Monumenten geeft geen enkele bijdrage
- Subsidie van (groot)onderhoud
- Beter voorlichting i.v.m. fin.maatregelen
- De kosten van een architect
- Subsidie projecten
- Subsidie voor behoud
- Onderhoud, instandhouding
- Regeling woz waarde monument
- Subsidie
- Ondersteuning m.b.t. isolatie niet alleen financieel maar ook kennis
- Subsidie
- Meer advies
- Subsidies en ruimere belasting faciliteiten
- Goedkopere lening
- Vrij van oz belasting
- Subsidie en actief contact, bezoeker man racm

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (financiële ondersteuningsmaatregelen) (VERVOLG)

- Onderhoudssubsidie
- Subsidies
- Subsidie
- Subsidie
- Bijdrage instandhouding onkosten
- Aanvullende subsidie mogelijkheden
- Ruimere subsidie mogelijkheden
- Subsidie
- Subsidie
- Geen lege heffing voor bouwvergunning
- Subsidie
- Verruiming fiscale aftrekmogelijkheden.
- Subsidie
- Meer gelden voor onderhoud
- Jaarlijkse bijdrage onderhoudskosten
- Aftrek voor specifieke investeringen aan het huis.
- Geen btw op groot onderhoud
- Betere subsidieregeling
- Totale aanzien in en rondom monument hiervoor vergoedingen beschikbaar maken.
- Subsidies terughalen
- Subsidie isolatie
- Gratis advies + subsidie
- Bij calamiteiten
- Toegekende subsidie sneller uitbetalen, niet pas na 15 jaar
- Subsidie
- Onderhoudssubsidies
- Subsidie ipv hypotheek
- T.b.v. co2 voetafdruk reduceren
- Subsidie
- Veel ruimere subsidie bij groot onderhoud, zoals schilderwerk rondom
- Sneller en meer
- Subsidie rieten dak
- Lagere waarden, subsidie voor onderhoud ozb
- Korting op hypotheek
- Subsidie bij renovatie

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (andere maatregelen)

- Veel meer geld voor monumenten
- Geld is meestal al op, particulier veel te veel papierwinkel! Doolhof
- Praktische kennis, expertise
- Instrument als ruimere (... Niet te lezen)
- Stamkaarten per monument verstrekken
- Veel simpelere manier van vergunning en subsidie verkrijgen
- Strengere handhaving.
- Advies of hulp bij bijbehorende tuin.
- Minder regelgeving voor de brim reg.
- Verwijderen van 'lelijke aanbouwsels' mogelijk maken door bekostiging van fonds
- Eigen inspraak
- Korte eenvoudige procedures m.b.t. herbestemming
- Reëel kijken waarom het een monument is en minder strikt in handhaving, ruimte geven voor creatieve renovatie
- Fiscale aftrek relateren aan inkomen, laag inkomen meer fiscaal voordeel
- Advies van monumentenwacht omzetten in actie
- Fiscale aftrek niet vanaf een bepaald drempel bedrag maar over hele bedrag
- Duidelijke, eenduidige richtlijnen die vanuit 1 instantie worden aangestuurd bij voorkeur vanuit het rijk om uniformiteit te bevorderen.
- Rijksgeschillencommissie voor vergunningen aanvragen.
- Procedures verkorten/vereenvoudigen/stroomlijnen.
- Alleen authentieke elementen vergunning plichtig.
- Facilieer gespecialiseerde aannemer, voegers.schilders etc etc.
- Goed onderhoud door gemeente en/of provincie.
- Meer invloed monumentenwacht.
- Meer invloed monumentenwacht. De overheden zijn niet ter zake kundig en financieel bezig.
- P.h.b.info
- Mooi om in stand te houden.
- Behoud stadsschoon
- Minder bureaucratie graag! Geen bakken papier meer die voor alles ingevuld moeten worden
- Geen fiscale drempel
- Eventueel inhuurbare hulp(gemeente) bij aanvraag restauratie financiering/ hypotheek
- De mogelijkheid om per geval te mogen afwijken van vaststaande regels, of bij extra dure herstelwerkzaamheden waarvoor jezelf niet kiest, extra tegemoetkoming
- Monumentenwacht
- Gewoon beter en vooral sneller overleg met eigenaar
- Rijksoverheid dienst betrouwbaar te zijn.de overheid verandert haar beleid zonder de bestaande verplichtingen eerst af te werken
- Je helpt mee je stad waardevol te houden.

VRAAG 13: WAT VINDT U BELANGRIJK OM UW MONUMENT IN STAND TE HOUDEN? (andere maatregelen) (VERVOLG)

- Omdat het monument familie erfgoed is sedert 1775
- Betere balans tussen monumentale belangen en milieu vriendelijke voorzieningen
- Alles wat onderhoud is, vergunningvrij houden
- De gebouwen zijn van de kerkelijke gemeente
- Geniet ervan
- Meer duidelijkheid over de interpretatie van regels met name de gemeente rijdt hier vaak een scheve schaats
- Bewaken van de ontwikkelingen in de omgeving
- Vrijblijvende ondersteuning door een ter zake kundig persoon
- Niet alles bevriezen redelijk blijven in eisen
- Duidelijker info voor hypotheek verstrekkers
- Informatie van monumentenzorg
- Lichte en regulier mon.vergunning
- Meer vakkennis bij de overheid
- Zou het pand dan ook graag van de lijst afhebben
- Duurt allemaal veel te lang
- Zelfwerkzaamheid ondersteunen
- Eenvoudige regelgeving
- Subsidie ter herstel
- Meer invloed van de eigenaar, sneller werken door racm
- Meer ruimte m.b.t. gebruiks- en verbouw mogelijkheden
- Iedereen gratis abonnement op de monumentenmarkt
- Na verbouwing afsluiten 2e hypotheekhouder restauratiefondshypotheek moet mogelijk worden. Door teveel regels is afsluiten van deze hypotheek haast niet mogelijk.
- Wat is racm?
- Snellere behandeling van aanvraag + duidelijker argumenten sj afwijzing
- Aanzien van de stad
- Je hebt het hard nodig als je verbouwt
- Betere samenwerking gemeente en r.a.c.m meer kennis bij gemeente
- Mag meer onderhoudssubsidies
- Ruime gebruiksmogelijkheden
- Actieve begeleiding tav de mogelijkheden bij renovatie voor aanpassingen. De monumentendienst van de gemeente geeft niet aan wat je mag doen, alleen wat niet mag. Dit werkt demotiverend. Je hebt er geen zin in met die club!
- Doel van stichting
- Meer bescherming
- Rekeningen vooraf indienen zonder vooraf offerte bij klein onderhoud
- Beloon eigenaren van monumenten, want het juiste onderhoud kost zeer veel geld. Straks wil niemand meer in een monument wonen omdat het te veel geld kost!

VRAAG 19: KUNT U MET DE HUIDIGE REGELGEVING UW MONUMENT VOLDOENDE AAN UW WENSEN AANPASSEN?

- Financieel een ramp regeling!
- Te weinig geld
- Woning niet aan te passen aan de eisen van de tijd
- Geen antwoord
- Je vaak iets opgedragen
- Na de subsidie blijft alles meestal nog te duur
- Geen financiële ondersteuning
- Teveel regels
- Te beknellend de tijd gaat ook door
- Één doolhof en bureaucratische papierwinkel
- De huidige regel/het budget is ontoereikend
- Eisen nieuwe fabriek vragen visie op toekomst en niet enkel vasthouden aan ver leden
- Alleen fiscale aftrek, geen subsidie en je moet als eigenaar zelf het wiel uitvinden terwijl er natuurlijk heel veel kennis en expertise is.
- Teveel regels qua isoleren enz.
- Er zijn teveel instanties die een oordeel gaan geven: 1.racm; 2.par; 3.welstand; 4.gemeenete; 5.provincie; 6.plaatselijke belangen
- Te weinig kosten worden vergoed
- Bijdrage is te beperkt
- De 3% regeling is een grote belemmering
- Te duur
- Visie en regelgeving tussen monumentenzorg en gemeenten zijn niet gelijkgesteld.
- Onbekend
- Mening van welstand en gem, provincie is uitermate subjectief
- Verbeteringen worden vaak onterecht afgewezen bijv.dubbel glas
- Kan de regelgeving niet
- Gemeente handhaaft geen kleuren beleid oftewel alles moet wit en groen
- De monumenten afdeling van de gemeente Haarlem heeft weinig verstand en geen begrip voor voor de problematiek
- Drempel is te hoog voor aftrek
- Ook voor in het huis gebonden aan regels.
- Bepaald uitstraling, mag niet.
- Verbetering aanpassen aan de huidige wensen, isolatie etc wordt niet financieel ondersteund.
- Regel alles zelf.
- Alles eist een vergunning.
- Vaak veel bezwaar vanuit gemeente.
- Regelgeving is niet bekend.
- Energie besparende verbouwingen zijn vaak niet toegestaan.
- Te duur.

VRAAG 19: KUNT U MET DE HUIDIGE REGELGEVING UW MONUMENT VOLDOENDE AAN UW WENSEN AANPASSEN? (VERVOLG)

- Het wordt steeds strenger.
- Maak geen gebruik ervan
- De kosten zijn voor ons eigenaren veel te hoog.
- Ze zijn te arrogant
- Verlenen van een vergunning is erg langdurig.
- Heb wel beperkingen en geen ondersteuning!!
- De zin van handhaving v.e.trap die naar niets leidt, blijft mij ontgaan.
- Geen inzicht in de mogelijkheden
- Te veel bemoeizucht van rcm en te weinig financiële steun
- Het is erg star en stroef
- Vergunning is aangevraagd, afwachten
- Ik heb weinig inkomen en kan dus geen gebruik maken van monumentenhypothek en aftrek. Kan nieuwe rieten kap niet zelf betalen
- Nieuwe materialen zijn niet altijd bruikbaar
- In onze ogen onnodige beperkingen voor interieur
- Teveel bemoeizucht
- Vergunningen kosten teveel geld en tijd
- Omdat onze gemeente geen kennis/monumenten ambtenaar heeft
- De drempel waaronder uitgaven niet mogen worden afgetrokken van de belasting, maakt dat ik een abonnement kan nemen op mijn onderhoud, zodat ik in maandelijkse termijnen een vast bedrag betaal. Ik moet alles opsparen en eens in 3/4 jaar doen
- De gewenste grootte van de ramen in de achtergevel werd niet toegestaan. De achtergevel is pas op 500 meter zichtbaar vanaf de openbare weg
- Verbetering bijvoorbeeld inzake isolatie en energiebesparing is niet altijd toegestaan, omdat gelijke met gelijke vervangen moet worden.
- Kosten zijn hoog.
- Maar dat weet je als je een monument gaat wonen.
- Welstandscommissie blokkeren ook vergunningen die geen monumentale zaken zijn.
- Herbestemming wordt niet (financieel)gesteund. Op detailniveau worden helaas onredelijke eisen gesteld.
- Bijvoorbeeld isolatie, dubbele beglazing.
- Ik krijg geen toestemming tot restaureren door niet zichtbare verplichte veranderingen te moeten uitvoeren.
- Procedure duurt te lang.
- Het onderhoud is financieel zwaar.
- Geen subsidie voor rietdekken
- Ik heb te weinig geld
- Woongenot lijdt eronder.
- Gemeente en provincie betoonden zich lastig en weinig redelijk.

VRAAG 19: KUNT U MET DE HUIDIGE REGELGEVING UW MONUMENT VOLDOENDE AAN UW WENSEN AANPASSEN? (VERVOLG)

- Monumentenzorg is afstandelijk en alleen financieel bezig.
- Aanbouw en verbouw wordt bemoeilijkt
- Opvattingen over milieu en huidige beleid botsen.
- Onvoldoende bekend met huidige regelgeving.
- Instandhouding van monument wordt bemoeilijkt(bouwkundig)door gemeente.
- Ik ken de regelgeving niet.
- Er is schijnt wel regelgeving, maar geen toepassing!!
- Ik zou graag een brood automaat bij het pond hebben.
- Teveel regelgeving.
- Financieel niet haalbaar.
- Winst tot op heden niet, dat ik in een monumentaal pand woonde
- Mijn monument is niet beschermd tegen wind turbine speculanten
- Energie technisch/wooncomfort.
- Er worden beperkingen opgelegd m.b.t.het verkrijgen van subsidie
- Financiën tekort. Aanleveren documentatie is overbodig. Eigen werkzaamheden worden niet vergoed=drempel
- Met huidige regeling onvoldoende financiële tegemoetkoming
- Bij aankoop was ons huis geen monument
- Onbegrijpelijk tegenstrijdige regelgeving subsidie/belasting
- Verleende subsidie gaat op aan extra eisen die gesteld worden
- Soms te star, vaak erg vertragend
- Alles is te duur
- Het is een winkel(apotheek)pnd
- De gemeente als vergunning verlener: stelt te hoge eisen
- Er zijn maar weinig dingen die je mag voor deze tijd bijv. Een verandaoverkapping
- De jaarlijkse aftrekpost te klein
- Te duur.
- Regelgeving te strikt
- Geld te kort
- Conflict tussen monument eisen en milieu eisen m.b.t. dubbele ramen aan achterzijde met uitzicht op blinde muur
- Door invoering brim minder mogelijkheden
- Er is te weinig financiële ondersteuning
- Als het gezin groter wordt is er te weinig ruimte
- Onderhoud kost teveel
- Is niet aan de orde
- Matig
- Bij renovatie moet aan veel eisen worden voldaan
- Subsidies zijn te laag

VRAAG 19: KUNT U MET DE HUIDIGE REGELGEVING UW MONUMENT VOLDOENDE AAN UW WENSEN AANPASSEN? (VERVOLG)

- Dat is niet aan de orde
- Terug brengen in oorspronkelijke staat mag vaak niet
- Moet in oude staat behouden blijven, sommige wijzigingen moeten betaalbaar zijn
- Te weinig ramen/licht
- Bepaalde aanpassingen zijn niet toegestaan
- (Geluids)isolatie van ramen niet mogelijk
- Niks mag
- Te veel beperkingen
- Beperkend op niet monumentale zaken
- Lastig toestemming krijgen voor normale moderne eisen van woning
- Binnen de huidige regelgeving is geen ruimte voor behoorlijk overleg
- Het wordt onbetaalbaar
- Kan een deel van het monument niet onderhouden
- Men spreekt elkaar vaak tegen met het maken van beslissingen
- Het betreft een woonhuis en de woonfunctie moet anno 2008 zijn en niet uit 1750 stammen omdat het zo leuk is
- Vaak duurt besluitvorming te lang, waardoor snelle aanpassingen te traag uitgevoerd worden
- Te veel regels
- Kosten arbeidsuren zijn niet in vergelijking met inkomen
- Het moet leefbaar blijven
- Er is geen geld voor beschikbaar
- Te beperk
- Gemeente niet consequent en zeer traag
- Voor klein onderhoud is geen subsidie
- Veel te weinig financiële en gebruiksmogelijkheden
- Vervanging van enkele beglazing is vaak onbespreekbaar
- Fiscale regelingen onvoldoende helden
- Ik heb financiële middelen niet
- Financieel beperkingen
- Veel te beklemmend
- Er wordt niks gedaan aan de afkalving
- Geen opgave
- Noodzakelijke verbeteringen worden tegen gesproken
- Moeizame procedures
- Kerk in de verkoop
- We hebben grote moeite om het gebouw te onderhouden.wij moeten ons aan de regels houden waarvan de fin. Conseq. Moeilijk te dragen zijn.we krijgen van niemand subsidie. Voor het restaureren van de stoep kregen we geen geld, maar juist extra kosten voor een aanvr. Bouwvergunning

VRAAG 19: KUNT U MET DE HUIDIGE REGELGEVING UW MONUMENT VOLDOENDE AAN UW WENSEN AANPASSEN? (VERVOLG)

- Ik heb nog nooit "iets" gedaan.
- Heb o.a. een hele smalle trap naar de 2e verdieping
- Functie wijziging voormalige boerderij wordt door racisme onmogelijk gemaakt.
- Nee geen aanpassingen
- Te veel instanties
- Biotopen rond de molens worden niet onderkend door provincie en gemeenten.
- Hebben bep.wijzigingen intern niet uit kunnen voeren
- Aanbrengen zonnenscherm wat vroeger ook op zat moet in 6voud
- Vergunningen
- Er komt überhaupt geen geld meer voor vrij
- Mag niet
- Leefbaarheid wordt ondergeschikt gemaakt
- Isolerende maatregelen (energie/geluid) vrijwel onmogelijk
- Geen onderhoudssubsidie
- Ik ken de huidige regelgeving onvoldoende
- In het verleden grote moeite gekost leefbaarheid voor elkaar te krijgen
- Gebrek medewerking gemeentebestemmingsplan
- Ik wist niet wat de regels voor mogelijkheden geven. De medewerking van de gemeentelijke monumentendienst was min.
- De gemeente oefent te veel invloed uit
- Onbetaalbaar. Je budget bepaalt wat je financiert doorgaans het meest dringende achterstallig onderhoud
- Subsidie ingetrokken
- Die dingen zijn niet toegestaan
- Fiscaal is allen het onderhouden aftrekbaar niet het terugbrengen van originele onderdelen.

VRAAG 21: WELKE INFORMATIE HEEFT U TOEN GEZOCHT VOOR UW RESTAURATIE OF VERBOUWING?

- Rijksdienst voor monumentenzorg
- Geen, uitbesteed
- Hein buisman stichting heeft totale renovatie begeleid
- Bouwbegeleiding
- Geen
- Via internet
- Heeft architect geregeld
- Overleg architect aanvraag ingediend.
- Wel gezocht, maar niet gevonden.
- Cultuur wetenschappelijk onderzoek
- Juridisch, oud onderhoudsrecht
- Vergunningen van tig instanties
- Historie van pand
- Over degelijke vakbekwame timmerfabrieken
- Eigen studie
- Informatie is beroepsmatig aanwezig
- Fiscale aftrek
- Historische/archeologische gegevens
- Subsidie pot leeg
- Welstandscommissie
- Geen steun
- Monumentenwacht
- Zelf gedaan
- Geen

VRAAG 22: WAAR HEEFT U DIE INFORMATIE GEHAALD OF GEKREGEN?

- Rijksdienst voor momentenzorg
- Uitbested
- Accountant
- Collega's, collega-verbouwers, restauratiespecialisten, vragen, vragen en nog eens vragen
- Internet
- Restauratie fonds
- M r f
- Belastingdienst rdmz
- Eigen zorg want niemand heeft geld.
- Cultuur wetenschappelijk buro
- Ver. Hollandsche molen, waterschap individuen
- Belastingdienst
- Website racm
- Vriend uit de houthandel
- Boerderijstichting nh
- Andere monument eigenaren
- Eigen studie, regelmatig overhoop met diverse deskundigen architecten e.d.
- Kennissen
- Accountant
- Internet
- Streekarchief
- Internet
- Restauratie fonds
- Internet en folder
- Nergens de juiste informatie
- Internet
- Andere personen die persoonlijke ervaring hadden met de restauratie van een monument
- Persoonlijke contacten
- Internet (google) enz
- Belastingdienst
- Nrf
- Fiscalist
- Internet
- Diocesaan adviesbureau bouwzaken en cultuur v.h. bisdom Rotterdam
- Regionaal steunpunt m.zorg
- Internet
- Nationaal restauratiefonds
- Geen
- Restauratie fonds

VRAAG 35: WAAR WILT U BIJ VOORKEUR UW INFORMATIE OVER FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN HALEN?

- Fiscalist
- Zowel 1 als 3
- 6 en nationaal restauratiefonds
- Nationaal monumenten fonds
- Restauratiefonds= zeer prof. Instelling
- Antwoord 1 en eigenaren van monumenten die een organisatie vormen om hun belangen te behartigen
- Internet (racm)
- Wat dacht u van een onafhankelijke website met alle informatie
- Architect en bisdom
- Bij de architect
- Restauratie fonds
- Accountant
- Internet
- Moet gewoon worden toegezonden hoe of wat
- Nationaal restauratiefonds.
- Bij mijzelf
- Maakt niet uit als het maar makkelijk en snel is
- Nrf
- Internet
- Nationaal restauratiefonds
- Restauratie fonds

BIJLAGE 4

De tabellen